

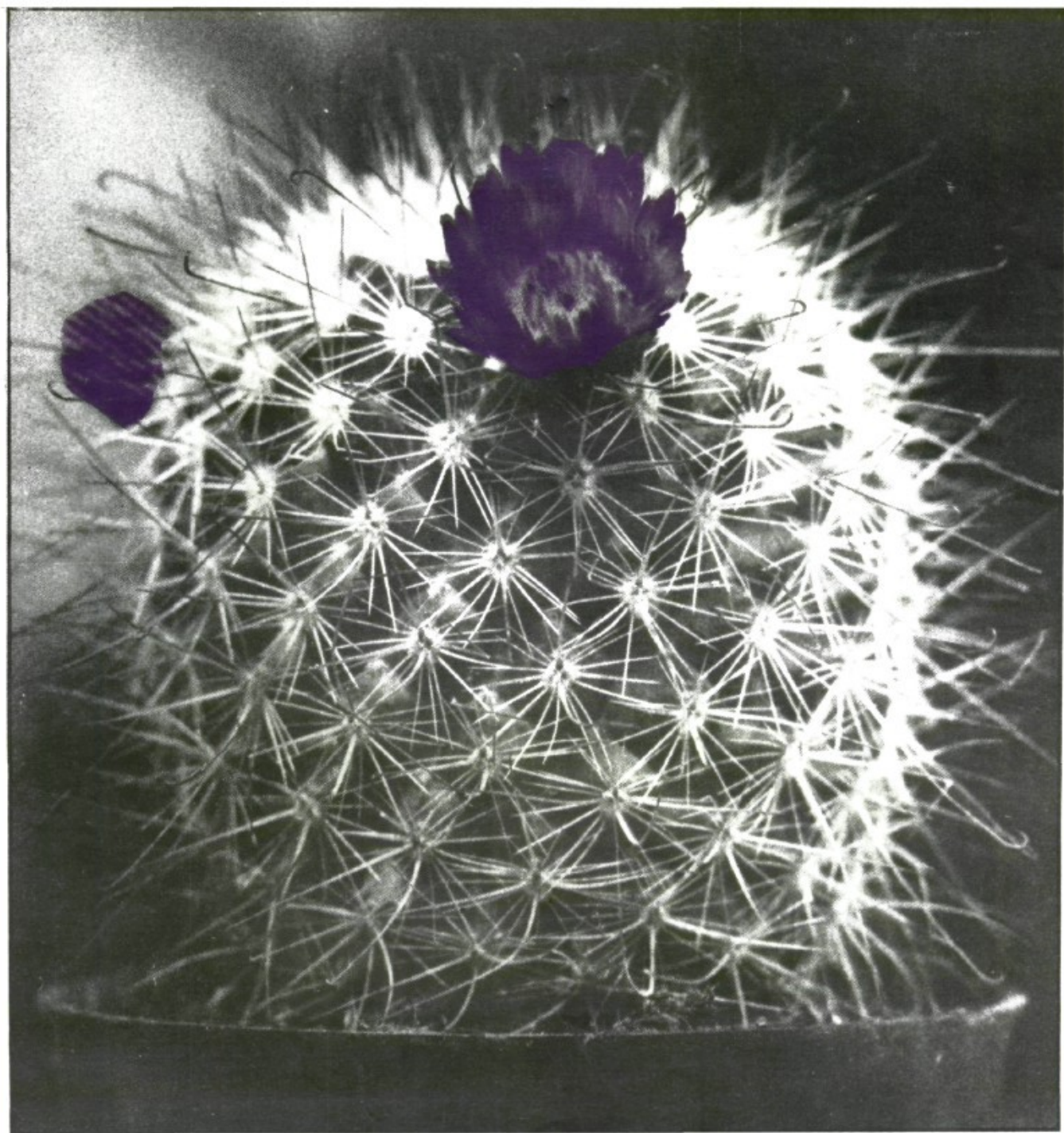
mel i sucre

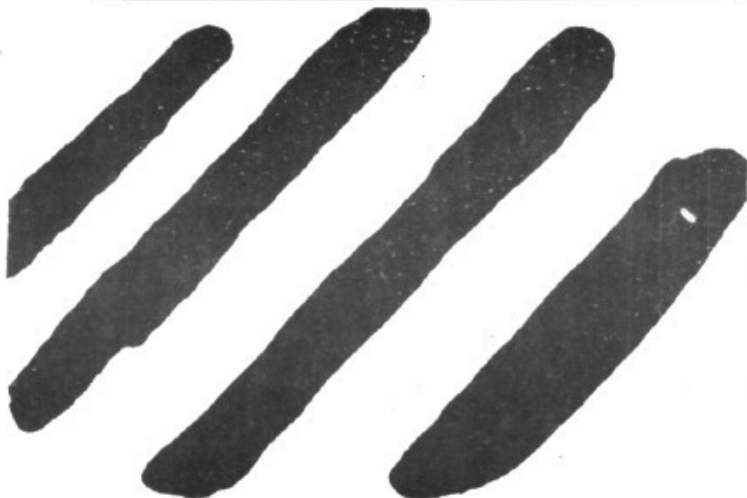
PREMSO
CORONA

Obra Cultural Balear

SANT JOAN

Maig 1989, núm. 107

Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan

LOCAL SOCIAL: Casa de Cultura, carrer de Bellavista, 13

CONSELL DE REDACCIÓ: Guillem Florit, Arnau Company, Joan Font, Joan Morey, Mateu Sastre, Gracià Sánchez, Cosme J. Nigorra, Joan Moratinos, Andreu Bauçà, Joan Sastre, Miquel Company.

Tirada actual: 500 exemplars.

Els articles originals s'han d'entregar abans de dia 18 del mes en curs.

NOTA: S'adverteix als possibles lectors de MEL I SUCRE que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris, pot ferir la sensibilitat dels esperits no acostumats.

Dipòsit legal: 49.1983.

COBERTA: Fotografia de Guillem Florit.
CONTRACOBERTA: Fotografia de Guillem Florit.

Imprès a: Informacions Llevant, S.A.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28. Manacor.

En aquest número hi trobareu:

— **Notícies locals** sobre el que succeeix al poble fins a l'hora de tancar l'edició, per l'OCB.

— **Ens han donat el primer avís**, article d'opinió, per Andreu Bauçà.

— **A força de garrotades**, per Mateu Sastre.

— **La Premsa Forana a Sant Joan. Mig segle d'història (i II)**, per Miquel Company.

— **Toponímia santjoanera: es Cós**, per Francesc Canuto.

— **I Mostra del Llibre, 1989.**

— **Melons a Sant Joan**, per Antoni Sastre.

— **Melisucreport**, per E.C.

— **Ajuntament**, crònica del ple extraordinari, per J. Sastre, G. Sánchez, J. Moratinos, A. Bauçà i més.

— **Mel i Sucre, dolcet dolcet**, per Joan Bauçà.

— **Personalíssim**, pel Psicogabinet *Delirium Tremens*.

— **En poques paraules. Tradició, Música i Fang a Marratxí**, per Biel Massot i Muntaner.

— **L'Ull de Vidre.**

— **Agenda.**

— **Cartes al director: Rèplica a «Salutati»**, per Andreu Bauçà.

NOTÍCIES LOCALS

- Dos dies després de sortir al carrer el número d'abril, picapedrers locals arreglaren l'escala de la plaça del Centre. Setmanes després el jardiner de l'Ajuntament, amb l'ajuda d'un veí, retiraren els *escombros*.

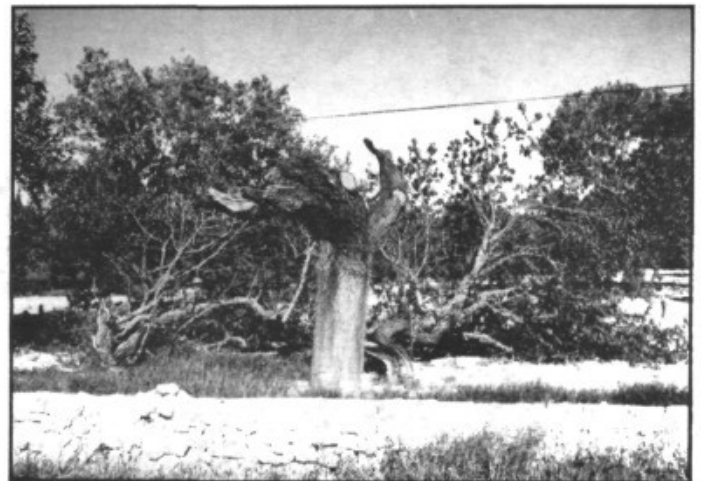
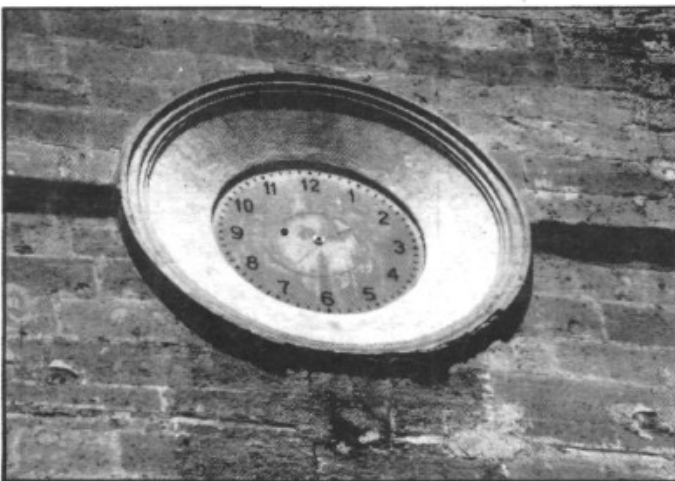
- S'ha fet una bona oferta econòmica al senyor de Son Comelles per la seva possessió. La hi vol comprar un industrial de les perles de Manacor per construir-hi un segon Modelmon.

- Joan Marió, membre del nostre consell de redacció fou elegit, durant el passat congrés de la Unió de Pagesos, que tengué lloc els dies 1 i 2 d'abril a Lluçmajor, membre de la Comissió Permanent del sindicat. És l'únic membre de la Comissió anterior que repeteix mandat.

- Una empresa de Ciutat va organitzar un curs de mecanografia i informàtica per a al·lots. Finalment no s'ha arribat a fer per falta d'alumnes. El preu no convidava gens.

- Els comentaris del nostre col·laborador Joan Bauçà dels darrers mesos foren llegits al programa Fora son de Ràdio4 els dies 13 i 25 d'abril.

- La ventada del dia 12 va fer tala: tomà parets de cases en construcció, escuixà arbres... i se'n dugué les busques del rellotge del campanar. Posteriorment hi ha hagut altres ventades, seguint la tònica dels darrers mesos, però no han estat tan destructives. Les busques del rellotge tornen estar al seu lloc.

- El batle de Sant Joan ha oferit al Mel i Sucre, i a tothom que hi tengui interès, tota la documentació que faci falta per demostrar que les actuacions que realitza l'Ajuntament són sempre lícites i transparents.

- Al diari Última Hora de dia 8 d'abril va sortir un reportatge sobre el grup de santjoaners que s'ha embarcat en el negoci dels presseguers a la finca de Son Burixó. El reportatge era fluix de contingut i no s'ajustava gaire a la realitat.

- El diumenge dia 16 tengué lloc al circuit de Binifarda una prova de moto-cross puntuable per al campionat de Balears.

- Un vespre, devers mitjanit, el renou d'uns helicòpters que sobrevolaven el poble sorprengué els santjoaners. Posteriorment es va saber que es tractava de maniobres de la VI flota americana.

- La matinada del 25 va ploure terra roja. Tot el poble, i especialment els cotxes, va quedar d'un color vermellós.

- Les peticions per a cobrir la plaça de secretari de l'Ajuntament de Sant Joan són 34. Prest tendrem la plaça coberta en propietat.

- Els dies 22 i 23 d'abril el Club Temps Lliure, amb la col·laboració de l'OCB, organitzà una Mostra de Llibres a la Biblioteca Pública. La va visitar una gentada. Regalaven una rosa a cada visitant i obsequis als infants. El dia de Sant Jordi, el 23, una llibreria local va posar una parada de llibres al carrer.

- Dia 26 va sortir un comentari al Dia 16, signat per Salutati, on es desqualificava i s'insultava el col·laborador de la nostra revista, Andreu Bauçà, arran de l'article "Mala llet amb intenció" del mes d'abril.

- El santjoaner Biel Mas Font, Pelloso, va patir un accident motociclistic devers el revolt d'En Pago. Sortosament tot va quedar en un esglai i un poc de sang.

- Dia 19 d'abril va aparèixer l'edició de la comarca de Manacor del Diario de Mallorca. Els corresponents a Sant Joan són Joan Matas, Peremaiol, i el nostre col·laborador Miquel Company, Mena.

- Aquest mes han hagut de canviar dues vegades l'aigua de la cisterna de l'escola de les nines, que abasteix el Centre Sanitari i l'oficina de Correus. La causa és que hi havien tirat benzina. No se sap qui ho va fer ni per què.

- El mes d'abril s'ha mostrat mostrat més plujós, cosa no gaire difícil, que els anteriors. S'han comptabilitzat uns vuitanta litres. Si el mes de maig continua igual de generós potser se salvaran alguns sembrats.

- L'equip cadet femení de voleibol ha anat a jugar la fase intersectorial de la seva categoria a Múrcia, ja que varen quedar segones de la lliga balear.

- Continuen les peripècies dels usuaris d'AUMASA. L'autocar de les 8 es va aturar dues vegades durant el mateix trajecte: primer a Meià i després un poc abans d'Algaida. Dasset persones es negaren a continuar el viatge i han denunciat la companyia davant la Conselleria de Transports.

- La derrota històrica del Madrid a Milà ha provocat sentiments encontrats entre l'afició futbolera del poble. Circulen pels bars esqueles de l'efemèride.

- El dissabte dia 15 la cooperativa va celebrar l'assemblea anual. S'hi varen elegir president i vice-president i la meitat dels altres càrrecs.

- Una altra entitat que també ha renovat els càrrecs directius és l'Associació de la Tercera Edat.

- A la fi han arribat les noves plaques dels carrers, que han de substituir les que ara hi ha posades. Encara és possible que no facem darrers.

- Al darrer Ple extraordinari s'aprovà la compra d'un cotxe per a ús de la Policia Municipal i d'altres serveis no especificats. Un amable lector ens ha fet arribar una glosa sobre el tema:

S'Ajuntament ha comprat
un cotxo de garantia
per disfrutar nit i dia
amb sa seva llibertat.

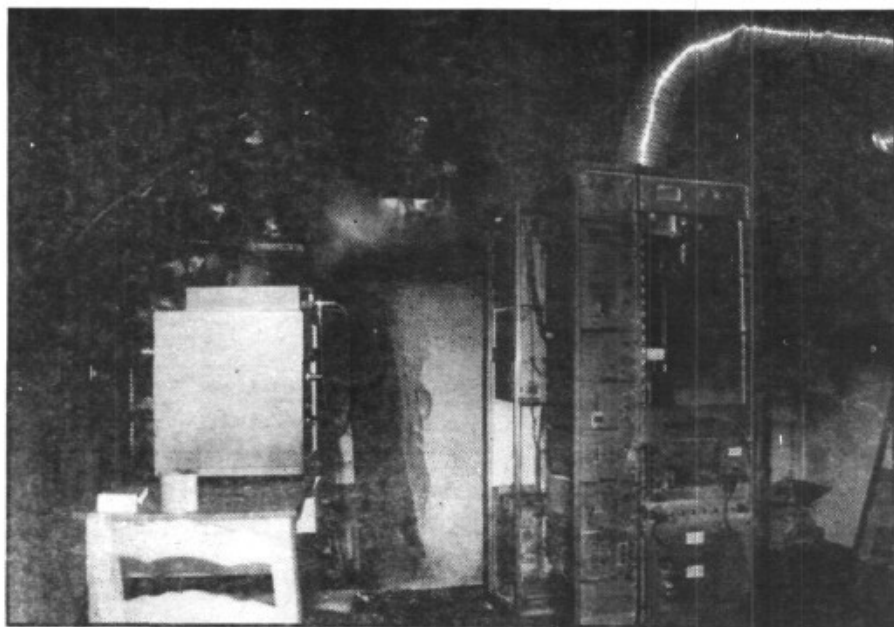
Sé cert que no l'ha pagat,
perquè doblers no n'hi havia,
que és lo que se ganancia
des de sa tercera edat.

- El darrer diumenge del mes passat va passar per damunt la vila, repetides vegades, una avioneta de pedaç amb un home molt gros armat amb una màquina fotogràfica.

- El nou col·laborador de Mel i Sucre, Joan Roig, de Son Burixó, ens ha fet arribar les dades de la pluja caiguda durant aquest mes passat a les cases de Son Burixó, en total han estat 87 litres. És curiós com en un quilòmetre i mig de distància, la diferència de l'aigua caiguda és de més de 12 litres, segons les dades recollides per Guillem Company i Joan Roig.

- TV3 es torna a veure!! Una setmana després de l'atemptat del passat dissabte dia 22, que va deixar fora de servei el repetidor d'Alfàbia, els tècnics aconseguiren fer arribar les imatges novament a les nostres pantalles.

ENS HAN DONAT EL PRIMER AVÍS

El diumenge 23 d'abril ens aixecàrem amb una mala notícia. A primera plana de tots els diaris es parlava de l'atemptat al repetidor de TV3 a la serra d'Alfàbia.

La notícia ens caigué com una clotellada, com una puntada de peu als... Sobretot fou així entre el grupet que, entre els mesos de febrer i març de 1985, amb molt d'esforç i il·lusió, aconseguírem posar en funcionament un repetidor casolà de TV3 a Sant Joan. El nostre repetidor funcionà fins al juny d'aquell any, mes en què el repetidor de la serra d'Alfàbia començà a emetre per a tota l'illa. Entre tots nosaltres havia quedat la satisfacció i l'orgull d'haver aconseguit per al nostre poble una nova oferta televisiva i, el que era més important, que la televisió que emetia ho feia amb la nostra llengua. Amb el deure complert, desmantellàrem el nostre repetidor quan un de més potent, de més qualitat i més segur, ens donava el mateix servei i arribava a tots els pobles de les Illes.

Aquest repetidor, muntat per la societat Voltor, germana de l'Obra Cultural Balear, fou costejat pels 1.300 "accionistes" de l'entitat i per les institucions públiques de la nostra comunitat. Aquests 1.300 "accionistes" s'havien escurat la butxaca una vegada més, i a fons perdut, ja que tots sabíem ben cert que la seva

aportació era completament altruista.

Han passat quatre anys, s'han superat moltes reticències i molts de tòpics contra la Televisió de Catalunya. Aquest canal s'ha convertit entre nosaltres en un més dels que aquí ens arriben. Hi ha, per tant, gent enganxada a *Filiprim*, al Temps, al Telenotícies, als esports o a les pel·lícules i sèries de tota classe que s'emeten. Tohom que vol hi troba el seu programa, i si no no la miren,

sense que passi res.

I vet aquí que, quan semblava que la situació televisiva estava normalitzada, un grup de fanàtics decideixen de suprimir aquest canal. Ho fan a la brava: cremen amb benzina el repetidor que tant d'esforç i de doblers havia costat aixecar.

Naturalment, les accions de repulsa i condemna no s'han fet esperar. Des del Govern Balear fins a la més petita instància, passant per personalitats de tots els àmbits, així com els editorials dels diaris, tothom ho ha fet. L'Obra Cultural Balear recollí, en un sol dia, i a més a més plujós, més de mil signatures de rebuig.

Només ens queda esperar que ràpidament puguem tornar a veure TV3, així com el Canal33. Aquest darrer canal és el germà petit del primer, posat en funcionament el 23 d'abril. Desitjam que descobreixin els culpables i els lliurin a la justícia.

Davant aquest acte vandàlic voldria fer una reflexió que potser a algú podrà semblar forta, i que els polítics i periodistes no faran mai.

Crec que per sobre de noms i cognoms i d'organitzacions que s'atribueixin l'atemptat o en siguin culpables, hi ha un culpable superior: la societat mallorquina, els mateixos

mallorquins.

Al llarg de la seva història, la societat mallorquina ha estat molt hospitalària. Per caràcter o per força ha estat hospitalària amb totes les persones i cultures que per aquí han passat. A la nostra societat li ha estat sempre més fàcil adaptar-se que no mostrar-se ferma amb les seves pròpies tradicions, cultura i llengua. Ha estat incapaç de posar unes fites i uns objectius més o menys amplis a la gent que aquí aha vingut a viure. Evidentment, sense ser racistes, faltaria més.

Amb el *boom* migratori dels anys seixanta, i també dels darrers anys, a causa del fort desenvolupament turístic i econòmic que actualment tenim, ens ha arribat una gran quantitat de gent. Persones, la majoria, que eren alienes a la nostra forma de ser, de parlar i d'actuar. Una gran nombre d'aquesta gent no s'ha integrat a la nostra societat; o, més ben dit, no l'han deixada que s'integràs, que mai no se sap. Han format una espècie de societat paral·lela. Viuen, creixen i es reproduïxen junts a barriades senceres de Palma, com per exemple Son Gotleu, Son Roca o Son Cladera, i a molts d'altres indrets de l'illa. Molts d'ells, curiosament i paradoxalment, se senten agredits per la nostra llengua, ja que diuen que ni l'entenen ni la volen aprendre. Afegeixen que la seva és la més oficial i, a més a més, parlada per més gent, com si el problema fos senzillament numèric. Ja tenim, doncs, el primer brou d'aquest còctel explosiu.

A part d'això, la immensa majoria de mallorquins són el que s'anomena "superbeneducats" i respectuosos amb el primer grup. Respectuosos fins al punt que, malgrat saber que l'interlocutor que tenen al davant fa anys que viu aquí i que els entén perfectament, canvien sistemàticament de llengua. Donen raons, amb aquesta conducta, als qui creuen, per tant, que no és necessari aprendre-la. L'altre interlocutor ja canviarà de llengua a l'hora de parlar.

Al mateix temps posen la nostra llengua al nivell d'àmbit exclusivament familiar o de poblet. Fins i tot, crec que la posen a nivell de llengua d'esclaus.

Molts d'aquests mallorquins són alhora uns fermes defensors de la llengua dels que diuen que no ens entenen. Per tant, escriuen cartes al diari en què demanen que TVE, segon canal, emeti només en castellà, al delegat del govern que tanqui el repetidor de TV3, etc. I tenen el valor de dir-se autèntics mallorquins. Són els mallorquins dels *entonces, después, diga, tropesó, asulejo, sa madera*, etc. Són el segon ingredient del brou d'aquest còctel.

Una immensa majoria de la nostra societat té un complex molt gran: la inferioritat i l'enveja que senten per Catalunya i pels seus habitants. Aquesta enveja la tradueixen en odi. Odi feroç, irracional, de vegades violent. Si els demanàssim per què, no ens sabrien contestar. Ens donarien respostes vagues, però no reconixerien mai aquests sentiments. Tenen enveja d'un poble amb més autogovern i competències que el nostre, que defensa la seva llengua a mort, que ha aconseguit unes olimpíades, etc. En lloc de copiar-los, com farien les persones intel·ligents, els odien a mort.

Voldria comparar aquest fet amb la propaganda que es va fer d'Europa durant el règim del general Franco. Tot el que passava a Europa era dolent i pecaminós. Nosaltres érem la gran reserva i, per tant, no calia treure el nas. Amb l'arribada de la democràcia hem vist que ens havien enganyat. Realment a l'estranger

l'únic que havien fet era progressar més que nosaltres, en tots els aspectes. Talment passa amb una gran majoria de mallorquins, pel que fa a la visió que tenen de Catalunya i dels catalans. Més brou per al còctel.

Amb tots aquests antecedents ha passat el que havia de passar, però que mai no esperàvem. Ha esclatat el conflicte lingüístic: castellanoparlants contra catalanoparlants. Mallorquins que no saben que seva llengua és un dialecte del català, o no volen saber-ho, a pesar que tots els lingüistes hi estiguin d'acord contra els que defensen aquest principi científic i, per tant, catalanoparlants. Ens han començat a agredir. No importa ben exactament quina persona ha estat. Importa més d'on surt, de quina part de la societat procedeix.

I ens continuaran agredint si no som capaços d'articular-nos ràpidament com a societat orgullosa de la seva llengua i de la seva cultura. Societat capaç d'allunyar els sentiments d'odi i d'inferioritat vers els nostres veïnats, i germans en la llengua, catalans. Capaç d'agafar d'ells el millor que tenen, de copiar-los i sentir-nos orgullosos, com són ells, de ser el que som.

Ara només ha estat un avís, però si no reaccionam continuaran endavant. Ens privaran d'allò que és nostre i ens arraconaran. Arribarà el dia en què ens agrediran pel carrer pel sol fet de parlar la nostra llengua.

Volen que tots siguem com ells, que parlem i pensem com ells. Com si nosaltres no tinguéssim més anys d'història i de llengua pròpia que ells. Com si els darrers arribats fóssim nosaltres i, per tant, ells els envaïts. Ja em podeu ben creure, aquí no hi haurà terme mitjà. És ben hora de triar el bàndol. Repetesc, de moment només és un avís. Visca TV3!

Andreu Bauçà.

"SA BANCA"

C/ Mestre Mas, 11
Tel. 52 60 66
SANT JOAN

BANCA MARCH

CA NA BLANCH

Llibreria i papereria

Llibres infantils i juvenils

C/ de Bellavista, 32
Sant Joan

A FORÇA DE GARROTADES

Plantejament: Dos pobles veïns, cadascun d'ells amb institucions, llengua i manera de ser diferents. Dos pobles sobirans, doncs. Hi ha un primer intent d'«unificació», únicament a nivell de la més alta institució d'aquell temps: la Monarquia; però els dos pobles conserven les institucions, la llengua i la manera de ser pròpies. Un segon intent d'«unificació», aquest cop una vertadera unificació política i administrativa, només hi ha un ens sobirà que regeix el destí dels dos pobles: en aquest cas el «Consejo de Castilla». A partir d'aquí (1715, any de la derrota) ja no es respecten la llengua ni la manera de ser d'un d'aquests pobles.

Els fets:

1707.- Les tropes franco-espanyoles, comandades pel duc de Berwick, entren a la ciutat de València: "Este Reyno ha sido rebelde a S.M. y ha sido conquistado..."

1715.- La ciutat de Barcelona, després d'onze mesos de setge, es rendeix a les tropes franco-espanyoles de Felip V, comandades també pel duc de Berwick: "La conquista por la victoriosa espada de Felipe V", per la "fuerza superior de las armas".

1715.- La ciutat de Mallorca es rendeix a les tropes franco-espanyoles comandades pel duc d'Aspeld. El Consejo de Castilla deixa escrit: "Que se actue y los instrumentos se escriban la lengua Castellana. Y que de oy en adelante no se permita imprimir libro alguno en otro idioma que Castellano".

1724.- Consejo de Castilla: "Pondrà el mayor cuidado en introducir la lengua Castellana, a cuyo fin dará las providencias mas templadas, y disimuladas para que se consiga el efecto sin que se note el cuidado".

1768.- Reial Cèdula d'Aranjuez, dictada pel Consejo de Castilla: "... sería preciso tanvien que la enseñanza de primeras Letras, Latinidad y Retórica fuese en Lengua Española".

1772.- Reial Cèdula: "... por la cual mando que todos los Mercaderes, y Comerciantes de por mayor y menor de estos mis Reynos y Señorios, sea Naturales, o Extranjeros, lleven, i tengan sus Libros en Idioma Castellano".

1797.- "Método uniforme para las Escuelas Pías de Cataluña": "Hable a los discípulos a lo menos en la escuela, en lengua española (...), y enseñarla ya que no con reglas a lo menos con el uso a los jóvenes a quienes obligue o a callar, o a hablar dicho idioma".

1801.- "Junta General" de teatre: "En ningún teatro de España se podran representar, cantar, ni baylar piezas que no sean en idioma castellano".

1828.- Castaño y Bermúdez, Bisbe de Girona: "Siendo las partidas de Bautismo, de Matrimonio y de Defunción unos documentos fe hacientes en todos los Tribunales del Reyno, se hace preciso que en lo sucesivo se extiendan en idioma castellano que es el idioma del gobierno".

1837.- A les escoles de Mallorca: "... advirtiendole a los

demás que dentro del umbral de la escuela ninguno hable palabra que no sea en castellano".

1892.- Martos O'Neale, governador civil de Lleida: "La prohibición de que se publiquen periódicos é impresos de cualquier clase, y que se celebren «meetings», reuniones políticas ó literarias, usando del dialecto catalán".

1902.- Reial Decret: "Los Maestros y Maestras de instrucción primaria que enseñasen á sus discípulos la doctrina cristiana ú otra cualquiera materia en un idioma o dialecto que no sean la lengua castellana, serán castigados..."

1916.- Informe secret instigat pel comte de Romanones, cap del govern central: "Bases falsas del Catalanismo:

"A.- La raza catalana no existe.

"B.- La historia catalana no existe.

"C.- El Derecho catalán no existe.

"D.- El idioma catalán no existe."

1923.- Reial Decret: "Ostentación de bandera que no sea la nacional: seis meses de arresto y multa de 500 a 5.000 pesetas para el portador de ella o para el dueño de la finca, barco, etc.

"Delitos por la palabra oral o escrita: prisión correccional de seis meses y un día a un año y multa de 500 a 5.000 pesetas".

1938.- "La España de Franco no puede tolerar agresiones contra la unidad de su Idioma".

1940.- "A partir del día 1o. de agosto próximo, todos los funcionarios interinos de las Corporaciones provinciales y municipales de esta provincia, cualesquiera que sea su categoría, que en acto de servicio, dentro o fuera de los edificios oficiales, se exprese en otro idioma que no sea el oficial del Estado, quedarán *ipso facto* destituidos, sin ulterior recurso".

De garrotades com aquestes se'n poden omplir llibres (de fet, ja n'hi ha), i la llista, com és de suposar, no s'atura a l'any quaranta, segueix fins avui mateix (1989); però no cal afegir més aigua al banyat: només recordar perquè hem arribat a ser el que som i perquè, en la nostra societat, hi ha tots els condicionaments que hi ha respecte de la llengua o de la «consciència de poble».

Per altra banda, també es poden escriure llibres (ja n'hi ha) sobre la resistència que el nostre poble ha pogut i sabut oposar a aquestes agressions forasteres.

I fa quatre dies que els «espanyolistes» varen cremar el repetidor de TV3 a Alfàbia i que un jove mallorquí (un «puta mallorquí») va ser escarnit i humiliat per membres del Cuerpo de Policía Nacional pel simple fet de parlar en català, o per no voler parlar en castellà, si ho volem així.

I som el que som, entre altres causes, perquè ens ho han fet ser, no perquè passem gust que ens fotin garrotades. I això, els espanyols, no hi ha manera que ho entenguin.

M. Sastre

LA PREMSA FORANA A SANT JOAN. MIG SEGLE D'HISTÒRIA (i II)

Malgrat el trenc cultural que suposà el sistema polític anterior, a l'entorn de la dècada 1950-60 ens trobam amb una publicació de caràcter deportiu que servirà per a la plataforma del esport rei i del ciclisme. No oblidem que en aquelles hores aquest esport -el ciclisme- era l'expressió màxima de l'esport santjoaner. *Revista deportiva*, que és com es deia, tingué una periodicitat irregular i tenia la seu just vora el bar de ca na Mates.

Entre els seus impulsors hom ha de destacar a Ramon Gayà (l'apotecari), Arnau Company (metge Mena), Mateu Barceló (de ca na Mates) i alguns més. El seu contingut estava format bàsicament per comentaris esportius que feien referència al futbol i al ciclisme; a més, durant aquest temps els germans Miquel Gual i Gabriel Company i en Toni Karmany eren coneguts i respectats a les rutes nacionals i internacionals.

Dissortadament, a l'igual que succeix amb *La Pandilla* i amb *El Republicano*, d'aquesta revista tan sols en queden alguns exemplars dispersos, que cal conservar per a una possible hemeroteca municipal.

No serà, però, fins el 1971, quan sortirà a la llum el primer número de la revista *Teleclub*, nom que prenia dels anteriors clubs d'esbarjo que creà el ministre Manuel Fraga Iribarne. Més tard, a l'entorn de la dècada dels anys 1975-76 canviaria la capçalera per la de *Sant Joan* que és la que la identifica actualment.

Fins el moment, el *Sant Joan* s'ha convertit en el mitjà de comunicació de més llarga durada en la història contemporània de Sant Joan. La revista *Teleclub* o *Sant Joan* va córrer paral·lela a l'impuls que en aquells moments li donaren Joan Julià primer i en Carles Costa després, sobretot com a impulsors o caps de redacció de la mateixa. Això no obstant no és explícit per excloure tot un conjunt de persones o individus -joves, la majoria d'ells- que respatllaren amb la seva tasca i esforç la consolidació de la revista. A més, en el *Sant Joan* convergiren per una part el suport ideològic del *Teleclub* i d'altra banda, el respecte de la societat dirigent local. A la seva primera època, que coincideix amb el final del franquisme i sota la direcció de Joan Julià el *Sant Joan* tenia un caràcter respectuós envers amb el que suposava la realitat social del poble i la seva línia ideològica era bàsicament d'informació i d'articles d'història. Era evident que d'opinions i de crítica social n'era mancada. Tot i així, el butlletí havia entrat dins el teixit social del poble.

Durant la seva segona època, el *Sant Joan*, ja amb un nou format i orientació social pretén absorbir algunes

col.laboracions individuals de prestigi del poble i de fora poble que pogués donar garantia de qualitat i al mateix temps, garantia de continuïtat. Així doncs, sota la direcció de Carles Costa -la qual comença a partir de 1977- la revista presenta un ampli ventall de col.laboradors -molts d'ells joves, com ja hem dit anteriorment- que reforcen la línia progressiva de consolidació de la mateixa. Al mateix

temps, encara que de forma lenta i progressiva va introduint la llengua catalana i a més motivada per la imposició que anaven assumint les revistes de premsa forana al llarg de la dècada del 80, sobretot a l'àmbit local amb el cas de *Mel i Sucre*. En l'actualitat i ja amb una nova direcció s'ha assumit per complet el compromís amb la nostra llengua.

És evident que amb una base d'articulistes i col.laboradors, en el *Sant Joan* s'han escrit moltes pàgines de la història de Sant Joan. Pel *Sant Joan* han passat molts dels joves que amb inquietuds culturals han continuat les seves activitats a altres llocs i altres camps de la cultura; molts d'aquells assumint una causa comuna deixaren l'equip de redacció-dirigit en aquells temps per Carles Cos-

ta- per seguir amb el treball iniciat per un altre grup amb la revista *Mel i Sucre*, que per la seva joventut i protagonisme s'ha convertit en un important fenomen de la premsa escrita.

Sota l'impuls de l'Obra Cultural Balear, *Mel i Sucre* neix al 1981 en un intent d'aproximació informativa semblant a la de *S'Ou Redò*, revista que per altra part no tingué massa acceptació i de la qual parlarem més endavant. *Mel i Sucre* comença la seva trajectòria amb un compromís social d'un grup de gent jove amb la cultura i la llengua catalanes; aconseguit aquest primer objectiu la revista, sempre dins el

mateix estil de crònica i opinió, va introduint-se cada cop més dins la vida social de Sant Joan. Al simple fet de tenir un compromís social hom ha d'afegir una intenció d'aconseguir un hàbit de lectura que no compleixen altres medis de comunicació -periòdics i vespertins habituals- sempre amb llengua catalana.

Mel i Sucre, després d'haver sumat ja a la seva llarga trajectòria el número 100 ha aconseguit un mèrit bastant difícil d'aconseguir per les revistes de premsa forana i és el de la seva sortida regular i periòdica durant el període a què es sotmet. En el context informatiu, s'ha de destacar que aquesta revista hagi superat en moltes ocasions la trava a què el va sotmetre la institució més representativa del poble, o sia, l'Ajuntament.

Dos exemples més de publicacions recents dins la història de Sant Joan són *S'Ou Redò*, editada el 1978 i de la qual en sortí un sol número. Amb un contingut entre irònic i de carrer, els seus impulsors -tots ells joves estudiants de

l'institut- intentaren fer una revista lliure de prejudicis, però destinada a un públic jove i crític. Aquest afany tal vegada fou el que frenà una nova sortida de *S'Ou Redò* al carrer.

Més Sant Joan és una revista que durant els tres números que es publicà estava totalment destinada a difondre la dominical jornada de l'esport rei, és a dir, el futbol. Amb un estil força original, els joves impulsors d'aquesta publicació aconseguiren introduir a les converses diàries de la gent els comentaris que es feien en aquesta revista.

En definitiva, l'estat social dels mitjans de comunicació al poble de Sant Joan pot considerar-se com altament positiu, no només per la quantitat de revistes publicades, sinó també per la interrelació entre aquestes i les activitats culturals i sociopolítiques de la població santjoanera.

REVISTES ESCOLARS

Entre les publicacions de recent edició a Sant Joan, hem de destacar les revistes escolars que, des de 1969, han tingut una continuïtat més o menys regular.

En primer lloc hem de fer referència a *Apis*, editada durant els anys 1969-70, sota el mecenatge dels mestres de l'Escola Graduada, Miquel Fuster, Joan Mas i un altre mestre granadí que passà pel poble deixant petjada de la seva feina.

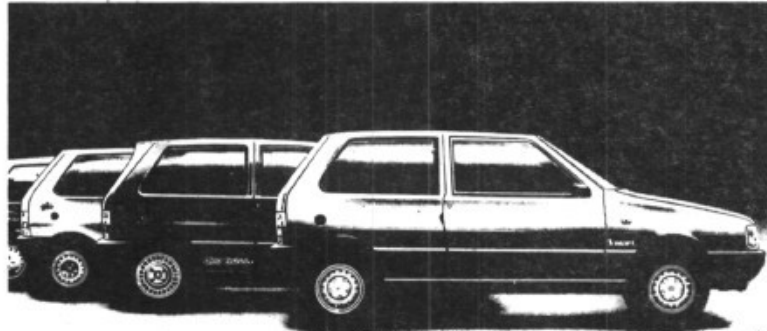
A finals de la dècada dels 70, es començà a editar una nova revista, *Kromioussa*, el primer número de la qual va sortir l'any 1977, havent superat tres etapes. És, al meu parer, la millor de les revistes escolars editades a Sant Joan, i en ella col.laboraren pràcticament tots els joves de menys de 23 anys.

De forma irregular i des de la mateixa escola, s'edità la revista *Colònia*, nom que fa referència als campaments d'estiu que es feien a la costa. D'aquesta revista es feren uns quants exemplars.

Miquel Company Florit

FIAT — AUTO VENTA MANACOR

**Del 17 al 23 de Abril
es más fácil conseguir Uno...**

Una, dos, pasión!

... y descubrir el Fiat Uno Smart.

¡Vaya semana que te espera! ■ Un regalo seguro, sólo por venir a visitarnos.
■ Y una tarjeta de participación para ganar un Fiat Uno Smart. ■ Todo esto
en tu Concesionario Fiat. ¡Esta semana es más fácil conseguir el Uno que te falta!

**Y AHORA 50.000 PTAS. POR SU VIEJO
COCHE PARA DESGUACE AL COMPRAR
CUALQUIER MODELO FIAT O LANCIA**

COCHES USADOS SEGUROS

COMPRA Y VENTA

Fiat Uno turbo I.E.....	PM-AH
Lancia Delta 1600 I.E.....	PM-AL
Opel corsa TR 1200 4 puert..	PM-AL
Super cinco 5 puertas.....	PM-AH
Seat marbella GL 5 veloc.....	PM-AN
Ford Scott.....	PM-AG
Citroen BX 1600 TRS.....	PM-Z
Rover Vitesse, equipado.....	PM-AC
Opel corsa.....	PM-AG
Renault 5 TS.....	PM-J
Citroen GS.....	PM-S
Opel corsa 1200 3 puert.....	PM-AJ
Panda 40.....	PM-AF

OFERTAS DE LA SEMANA

**Opel Corsa PM-AG
550.000 ptas.**

**Ford Fiesta PM-L
225.000 ptas.**

*Información y ventas: Fray Junípero
Serra, 40 Tel. 550161
Taller: C/Drach, 8 MANACOR*

TOPONÍMIA SANTJOANERA: ES CÓS.

Als pobles de Mallorca, aquest topònim, identifica el lloc on antigament i fins fa poques dècades es provaven a córrer persones, animals o vehicles per guanyar un premi durant les festes majors.

Generalment a prop de les viles, sol ser un lloc pla i sense obstacles, normalment utilitzat per a les tasques agrícoles i, arribades les festes patronals, servia per realitzar les distintes proves populars.

Algaida, Banyalbufar, Binissalem, Campos, Costix, Muro, Petra, sa Pobla, Selva, Sineu, Porreres són pobles on consta a la seva toponímia (1) l'existència d'aquest lloc; esperem que en l'esdevenir dels propers anys i una vegada recollida exhaustivament la toponímia de Mallorca entera, surti a llum l'existència d'aquest popularíssim topònim, que juntament als no menys populars: sa Mostra, sa Comuna, es Corral del Rei i altres avui ja desapareguts, ens recorden la importància que en temps pretèrits tenien aquests llocs dins la vida social dels pobles.

Testimoni d'excepció, a les darreries del segle passat i principis de l'actual, fou l'Arxiduc Lluís Salvador d'Habsburg-Lorena i de Borbó, més conegut a Mallorca com s'Arxiduc. A través de la seva monumental obra "Las Baleares descritas por la palabra y el grabado" (2), ens explica acuradament la celebració de les festes patronals i les diferents curses populars; on, curiosament i pel que fa a la vila de Sant Joan i la veïna de Montuïri, era costum les curses de braus.

"En las fiestas patronales de los pueblos, que se celebran en todos los de Mallorca, siempre constituye un número muy importante las carreras (corregudes) que tienen lugar al mediodía, o por la tarde. En ciertos pueblos de las islas se celebran, además del día de su fiesta, en las festividades de San Jaime y de Santa Ana, en julio, y el día de la Mare de Déu d'Agost (La Asunción) en agosto. Para este deporte se escoge alguna rastrojera que sea llana, ancha, y que esté desprovista de obstáculos, situadas lo más cerca posible del pueblo, a la que se llama cós. Se comienza por labrar con el arado dos grandes surcos paralelos que estén, uno del otro, a distancia de 40-50 metros, para limitar el campo, y se llama a estos surcos astes.

"El alcalde (batle) se presenta en el cós, montado a caballo muchas veces, y siempre empuñando la vara de su autoridad. Se situa en uno de los extremos del campo, precisamente en la línea desde donde saldrán los corredores, para poder darles el sus, o sea la señal de salida. A su lado se coloca el saig con su tambor para hacer sus pregones, y los subalternos, especialmente los guardas que tiene a sus órdenes, por si precisa intervenir en alguna discusión o por si hay que mandar algo. Al otro extremo del cós, cuya longitud varía según la clase de carrera, se sitúan los premios o joies, colgados de largas cañas verdes que conservan sus hojas, sostenidas, a cada carrera, por el segon

batle, que se coloca precisamente en el mismo centro de la meta. A sus lados están los dos jueces de la carrera, dos hombres elegidos, no sólo para otorgar el premio al vencedor, sino para dirimir los conflictos que, amenudo, se producen durante la carrera. Además se colocan, también en este lado, los xeremiers, o sea los músicos que tocan la xeremia, el tamborino y el flabiol. Suele tocar estos dos últimos instrumentos un solo hombre, haciendo sonar el tamborino con la mano izquierda, mientras sostiene el flabiol en la boca con la derecha. Estos músicos tocan una sonata especial para este espectáculo.

"Todos los habitantes del pueblo, o municipio pueden tomar parte en las carreras, a las que se invita a los de los pueblos vecinos mediante una bandera que ondea ocho días antes en el campanario de la iglesia. Siempre es mucha la aglomeración de la gente que acude a las carreras (corregudes) incluso procedente de villas muy lejanas. Muchísimos payeses van a ellas en carros entalamados (envelats) que se colocan a ambos lados del cós, a lo largo de las astes. Otros acuden montados en mulos o en burros, que se colocan en los mismos sitios o detrás de los carros. La multitud abigarrada de los que han ido a pie, vestida con trajes de colores vivos, el relinchar de los caballos, los toldos de los carros (envelaments) con sus bordados de tonos vivos, o simplemente los diversos matices de las lonas, la música sonando sin cesar, el griterío de los niños, todo contribuye a dar una animación extraordinaria a este deporte.

"Antes de comenzar las carreras, el saig hace su crida tres veces, dando la señal para que todo el mundo salga del cós y deje el campo libre para los que van a tomar parte en las distintas pruebas.

"Las carreras de los animales van precedidas siempre de las pedestres. En primer lugar corren los chicos (atlots) de 10-15 años; el premio consiste en una docena de manzanas, ensaimadas o rosquillas. Sigue la carrera de los atlotes, que ganan un rebosillo, una bolsita, un chal o alguna prenda semejante. Después de los atlotes, corren los jóvenes (fadrins o bergantells) siendo la joia un par de zapatos. Finalmente, lo hacen los hombres (homes) que de ordinario corren para ganar un gallo, o un pollastre. Todos corren descalzos.

"Después que han terminado estas carreras comienzan las de las caballerías, empezando por la de los asnos, siendo la joia una taleca, especie de bolsa ancha y corta en la que se les pone cebada para comer; sigue la de los mulos, que pueden ganar cuatro herraduras, y a éstos los poltres (potros) que tienen el mismo premio anterior. Finalmente, corren los caballos, para ganar un bocado o un freno completo. Esta carrera y la de los mulos son las más importantes. Se apuesta por los que corren Messions (apuestas) que algunas veces son importantes. Estas bestias

no llevan montura (en pèl) ni otro arreo que la cadena, y los monta un missatge que debe ser muy buen jinete. En las carreras pedestres siempre se da la joia con la caña de la cual va suspendida. En la de las bestias, sólo el premio, pero el ganador lo coge con la caña para que todos los asistentes se den cuenta de su victoria. en todas las carreras, los que se salen del campo marcado por les astes, pierden aunque lleguen los primeros al extremo del cós si se vuelven en seguida a él antes de alcanzar la meta.

“En los pueblos de Sant Joan i Montuiri hay costumbre de hacer correr a los bueyes después de la carrera de los caballos. Dos hombres corren con el buey, uno le tiene sujeto por la cola, mientras que el otro le pega con una vara no sólo para hacerle correr, sinó también para obligarle a correr en la dirección apetecida. El premio es un morral, una bolsa de cáñamo para el pienso.

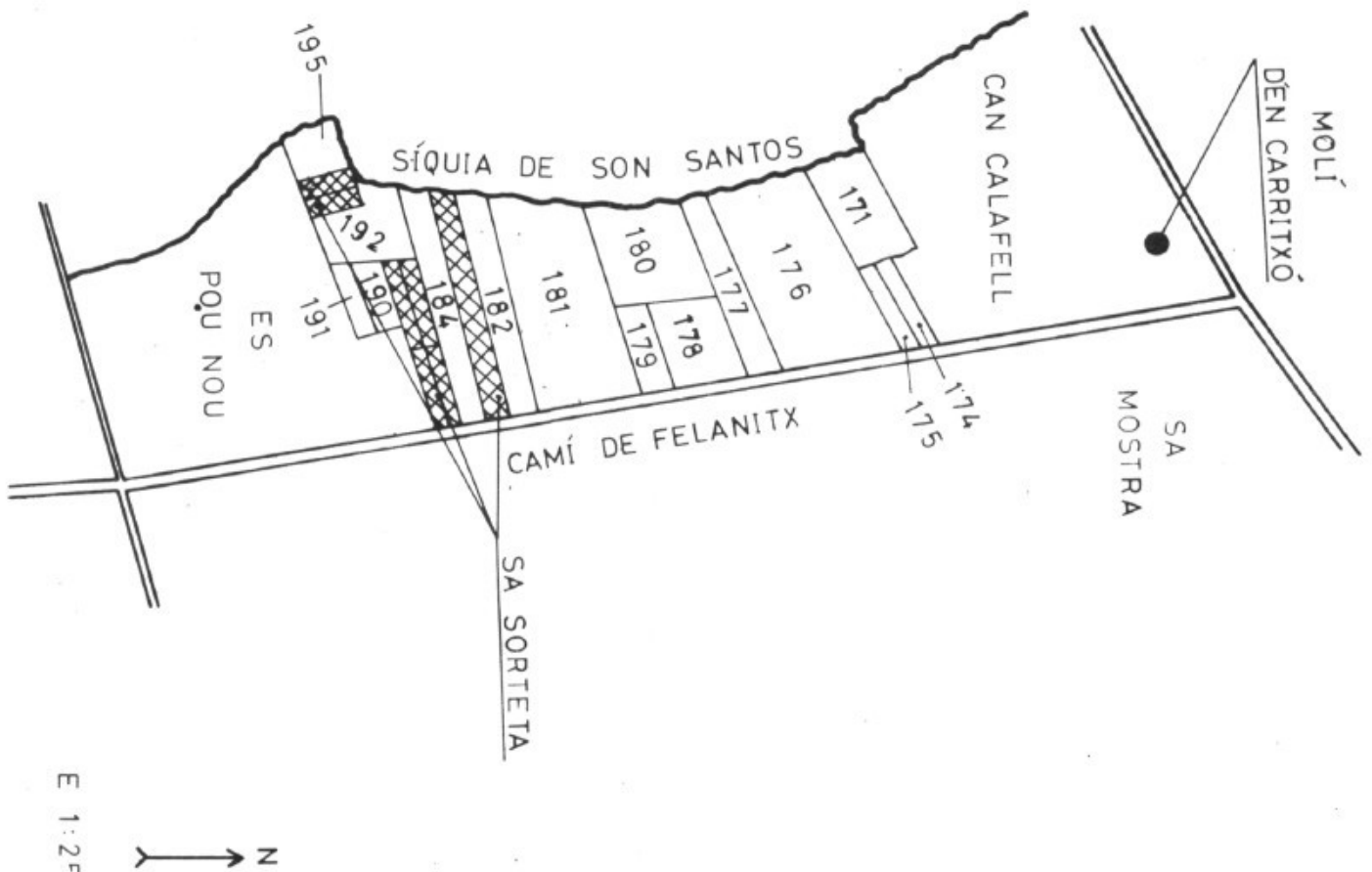
“Algunas veces se introducen variaciones en las carreras, u otras formas de correr. Por ejemplo, los corredores se meten en un saco que les tapa hasta el cuello, y de esta forma corren, o mejor dicho, saltan. En esta clase de carrera otro hombre acompaña al corredor para levantarle cuando se cae, lo que sucede con frecuencia. El trecho que tiene que recorrer de esta forma es, naturalmente, más corto que para las demás carreras, el premio suele ser un gallo.

“En Palma no se celebran carreras, pero no faltan en los lugares vecinos ni en los caserfos próximos a la capital,

como el arrabal de Santa Catalina, que las celebra el día de San Magín, patrono de su parroquia; en la Bonanova, la Vileta y Son Sardina en las fiestas de sus respectivas parroquias o iglesias. También se celebran en el mes de agosto, el día de San Bernardo, en el antiguo monasterio de La Real, llamado de Sant Bernat y el día de San Lorenzo, en el Molinar de llevant. Les corregudes de l'arraval de Santa Catalina son de las más notables de Mallorca y a ellas acude gente de toda la isla.

“El número de caballerías que toman parte en las carreras es difícil de calcular y ni siquiera es posible dar su número aproximado, pues sucede que muchos toman parte en carreras celebradas en pueblos distintos. De ordinario, corren cada vez tres o cuatro caballos, pero el número de los mulos y asnos suele ser más grande. Si se calcula que, en Mallorca, se celebran anualmente de 100-150 carreras, el número de los caballos que toman parte en ellas debe ser de 150-200 y 200-300 mulos, sin contar los burros. Las carreras de potros son más raras y en todo caso el número debe ser muy inferior al de los caballos”.

A la nostra vila, es Cós està situat vora l'actual carretera de Vilafranca -documentada (3) antigament com a camí de Felanitx- entre Can Calafell i es Pou Nou i limita a llevant per dita carretera i a ponent per la síquia de Son Santos (vegeu plànol).

Proves documentades de la seva existència les trobam al segle XVII (4): "... Sort del cós de Pere Mayol de Gm..."

A l'any 1726 (5): "... terra al Cós..."

A l'any 1792 (6): "... Son Verdala o Cós o Figueres Blanques..."

A l'amillament (7) de l'any 1864 trobam la relació de propietaris i extensió dels bocins que conformen es Cós:

Guillem Bauçà - Lligat Menor: H-177- 2 Quartó 67 Destres.
H-191- 63 Destres.

Jordi Gaià - Carritxó: H-178- 2 Quartons.

Joan Bauçà - Calderer: H-179- 1 Quarterada, 1 Destra.

H-184- 1 Quarterada, 1 Quartó, 55 Destres.

Mateu Rosselló: H-181- 1 Quarterada, 3 Quartons, 24 Destres.

Joan Bauçà - Garrover: H-195- 98 Destres.

Antoni Ferragut - Mal: J-294- 1 Quartó, 83 Destres.

Francesc Mas - Bossa: H-176- 1 Quarterada, 3 Quartons, 13 Destres.

H-190- 60 Destres.

Martí Mas - Costella: H-180- 3 Quartons, 46 Destres.

Vda. Antonina Aina Mates: H-182- 2 Quartons, 9 Destres.

Jaume Mates: H-171- 2 Quartons, 28 Destres.

H-174- 52 Destres.

Margalida Aina Mates: H-175- 53 Destres.

Josep Real: H-192- 1 Quartó, 73 Destres.

Aquest topònim, lloc de curses populars, darrerament ha anat canviant de situació -ses corregudes de joies o pollastres es fan dins el nucli urbà- i vigència: noves modes i veus estranyes brufen la parla quotidiana: Rali, Ginkana, trial... Avui els nous*genets cavalquen corcers metàl·lics de renou eixordador.

De la parla quotidiana, emprada un temps no massa llunyà, han romàs -i crec que ja fosilitzades- les següents dites i locucions populars (8):

- "Ésser un pareller (carro, bístia) de cós": persona que va llogada, que fa feina d'anar i venir per compte d'altri.

Vós sou un pareier de Cós
i anau contra los porquers,
jo guanyaré més diners
deixant es verro només
en un any, que vós en dos.

- "Ésser més llarg que un Cós": no acabar mai. Sinònim de treballar incansablement, especialment en feines feixugues.

Cada dia vaig en cós,
Mon bé estimat, a fer feina,
no me mir tants de pics s'eina
com vegades pens en vós.

(1) *Vegeu Corpus de Toponímia de Mallorca*, pp. 434, de Josep Mascaró Pasarius.

(2) *Archiduque Luis Salvador de Austria: Las Baleares por la palabra y el grabado*. Imprenta mossèn Alcover, Palma, 1955-65, 10 volums.

(3) *Arxiu Municipal de Sant Joan. Cadastres anys 1665-1792-1796; amillament de l'any 1864*.

(4) *Arxiu Municipal de Sant Joan. Cadastre 15 de setembre de 1665*.

(5) *Arxiu Municipal de Sant Joan. Cadastre de l'any 1726*.

(6) *Arxiu Municipal de Sant Joan. Cadastre de l'any 1792*.

(7) *Arxiu Municipal de Sant Joan. Amillament de 10 de maig de 1864*.

(8) *Vegeu el DCVB, s.v. Cós*.

Francesc Canuto

I MOSTRA DEL LLIBRE, 1989

Durant el franquisme, les úniques manifestacions que ocasionalment es feien en honor del llibre eren les redaccions que ens indicaven els mestres d'aleshores. És evident que en aquell temps un llibre era un perill i per això hi era present la censura. És clar que el llibre no hauria d'haver merescut aquest tractament; però aquesta és la realitat: som un país que llegim poc i les illes és una de les comunitats que menys llegim, just al contrari dels nostres veïns catalans que són en raó els que més ho fan.

Serveixi aquest preàmbul per expressar que els dies 22 i 23 d'abril tingué lloc al nostre poble la I Mostra del llibre que organitzà el Club Temps Lliure, amb la col·laboració de l'Obra Cultural Balear, l'Ajuntament i alguna entitat financera. La Mostra, tot i els temors fou un èxit.

La varietat que s'hi exposava era àmplia, des de llibres de cuina (actuals i vells), llibres fets a mà per a nins, llibres o contes realitzats per nins de l'escola, llibres referents a agricultura (tal vegada la secció més caduca de la mostra), i la secció que tal vegada era més àmplia, la de llibres referits a autors locals. També hi havia un mostrador en el que s'exhibien llibres antics i còmics del temps de na Maria Castanya.

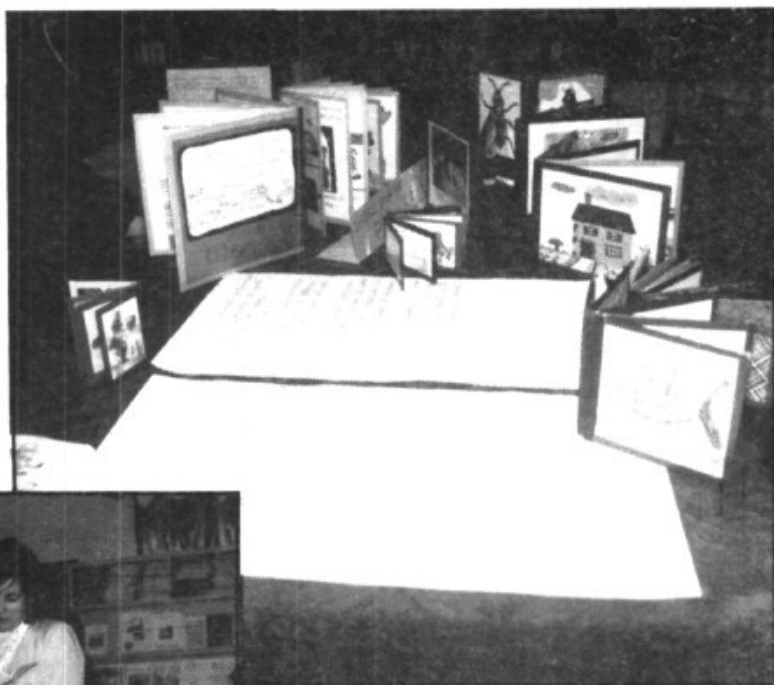
És evident que la gent que anà a aquesta exposició en sortí contenta i, a més, sentí prop de ca seva aquella manifestació que els catalans tenen tan arrelada, com és el dia del seu patró i de la festa del llibre, Sant Jordi. Hem de remarcar que va ser un èxit no per la gent que hi acudí -que en general fou molta i a més de totes les edats-, sinó perquè la gent s'enduia una sensació positiva i a més agradable del que s'hi exhibí. La continuïtat de la Mostra va quedar manifesta en una agenda en què els visitants hi donaven el seu parer, o sigui, a més de signar hi donaven la seva opinió.

En definitiva, cal expressar el nostre agraïment al Club Temps Lliure per tan encorajadora iniciativa, on el poble ha de ser el vertader protagonista. No cal dir, que l'any vinent es repeteixi i vagi millor.

La Mostra va anar acompanyada al final de la jornada per un muntatge de na Contacontes, que a la Casa de Cultura representà una sèrie de contes.

FESTA DEL LLIBRE

*Mostra de llibres fets a mà per
na Nati de Grado per a les
seves filles*

*L'exposició fou visitada per més
de quatre-centes persones*

*Taula on s'exposaren obres
d'autors locals*

*Catalina Valriu, na conta contes,
en un moment del seu muntatge*

MELONS A SANT JOAN

Podem parlar d'una tradició melonera, ja que fa molts d'anys que en aquest poble es cultiven melons de secà, més dolços i gustosos que els de regadiu.

El meloner és una planta que li agraden les terres grosses, amb poca acidesa i un poc alcalines, i la terra de molta part del nostre terme reuneix aquestes condicions, cosa que fa que s'aconsegueixin uns bons resultats, tant en quilos com en qualitat.

Per obtenir aquests bons resultats és necessari seguir unes condicions: la preparació de la terra, l'adobat, la selecció de les llavors, el tractament de plagues i malalties..., i de tot això en parlarem a continuació.

Preparació de la terra: Cal tenir en compte que les arrels dels meloners es desenrotllen en els primers 30 o 40 centímetres de profunditat, per tant és aconsellable una passada amb els subsoladors perquè la terra quedi fua en aquesta fondària.

Adobat en unitats de fertilitzant per quarterada: De 50 a 100 UF. de nitrogenat. De 70 a 130 UF. P_2O_4 -"abono"- i de 100 a 150 UF. K_2O ; o sigui, que l'abonat per quarterada, en adobs simples, seria el següent:

- de 140 a 280 Kg. de sulfat amònic.
- de 200 a 400 Kg. de superfosfat de calç ("abono").
- de 120 a 180 Kg. de potassa.

i en adobs composts es pot emprar un 4-8-12-2 mg o un 8-24-8 afegint-hi un poc de potassa.

El nitrògen i el sulfat amònic tenen una acció fonamental en el creixement de la planta i del fruit.

El superfosfat juga un paper important en la floració, la producció i la qualitat del fruit.

La potassa aguanta forts els teixits de la planta i dona una bona qualitat al fruit.

Llavors fetes a casa o comprades a empreses especialitzades: Normalment són més segures les llavors que provenen de cases especialitzades, ja que estan ben seleccionades pel que fa a la varietat i tractades contra diverses malalties, cosa que sempre és un avantatge ja que són més resistents a la podridura de les arrels, a l'antracnosi, la cendrada, el mildeu... malalties que són molt corrents aquí.

Influència de la temperatura: El meló és una planta que exigeix una temperatura alta. el seu zero vegetatiu es situa en $12^{\circ} C$. i per poder germinar necessita una temperatura mínima de $15^{\circ} C$., mentre que la temperatura òptima és de 18 a $25^{\circ} C$.; per madurar el fruit requereix de 25 a $30^{\circ} C$. Les temperatures excessivament altes, per damunt dels 35 o $40^{\circ} C$., poden produir cremades al fruit.

S'ha de tenir en compte que les terres més obscures agafen tenen una temperatura més alta que les blanques, per tant, que el fruit sigui més primerenc depèn en bona part del color de la terra.

Encoixinat de plàstic: Hi havia la creència que a davall plàstic es podia sembrar molt més prest, però s'ha demostrat que no és així perquè durant el temps de fred el meloner fa poca via a créixer i, per tant, estan molt més exposats a les inclemències del temps, tant per massa fred com per massa calor.

La missió més important de l'encoixinat en plàstic és que no deixa evaporar la humitat i, per tant, les arrels es mantenen calentes.

Poda del meloner: Als meloners de secà, normalment i entre nosaltres, se'ls fa una poda que consisteix a despuntar l'ull major a fi que més aviat posi branques. Normalment no se'ls fa res més.

Un dels sistemes més senzills i que més es sol aconsellar és el següent: pessigar l'ull per damunt de la segona o tercera fulla vertadera (vegeu la figura 1); de cadascuna d'aquestes fulles sortirà una nova branca que es podarà per damunt

de les cinc o sis fulles (vegeu la figura 2); de cadascuna d'aquestes fulles sortiran noves branques que són les que normalment treuen la flori fan el fruit; aquestes darreres es poden podar a dues fulles per damunt del meló quant aquest tengui ja la mida d'una ametlla (vegeu la figura 3).

Plagues i malalties: Les més conegudes són els cucs de rossinyol i la tafarreta; són malalties que ataquen el tronc quan el meloner és petit i el fan malbé. Es poden combatre amb "Foxin", "Lindano", "Volaton" o altres insecticides mesclats amb la terra a l'hora de preparar-la abans de la sembra.

El fusarium es combat amb fungicides, com "Captan" o "Benomilo", etc...

L'oidio o cendrada es pot tractar amb "Dinocap", "Benomilo", etc...

El mildeu es tracta amb "Mancocep", "Captan", "Folpet", sofre, clorur de coure, etc... Amb aquests tractaments es pot mesclar un insecticida perquè no s'hi posi poll o altres insectes dolents.

Pel que fa als herbicides, es poden usar "Benfluralina", "Naptalan", etc..., tenint sempre ben en compte que qualsevol que sigui l'herbicida sempre s'han de seguir exactament les instruccions de les cases distribuïdores, ja que el meloner és una planta molt sensible a tots els herbicides.

Antoni Sastre

SUBSCRIPCIÓ PER UN ANY, 2.000 ptes.

Nom: _____ firma

Cognoms: _____

Carrer: _____ núm.: _____

Població: _____ c.p.: _____

Banc o Caixa: _____ núm. compte: _____

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a: MEL I SUCRE Sant Joan, Bellavista, 13.

Aquí, a diari...

EN ARTÀ, CAMPOS, CAPDEPERA, FELANITX,
 MONTUIRI, MANACOR, PETRA, PORRERAS, SES SALINES,
 SANTANYÍ, SANT LLORENÇ DES CARDESSAR, SANT JOAN,
 SON SERVERA, VILAFRANCA DE BONANY.

...hi ha molt que contar.

Des d'ara, si vostè viu a la Comarca de Manacor, trobarà un Diario de Mallorca diferent. Un Diari que dedica major atenció als temes del seu entorn més proper, a les coses que succeeixen al seu voltant, a la seva comarca, en el seu municipi, en tot allò que és de vostè i l'afecta, de veres.

Diario de Mallorca segueix així la línia marcada pels principals periòdics europeus d'establir diferents edicions comarcals, com a única manera de fer arribar als seus nombrosos lectors la informació concreta que volen rebre. Així, Diario de Mallorca ha establert una delegació a Manacor, des d'on es realitzarà íntegrament la nostra edició per a la comarca. I on, a partir d'ara, tendran cabuda totes aquelles petites notícies que li interessin i que abans notava a faltar.

Conegui la nostra edició Comarca De Manacor. Coneixerà millor el que passa al seu voltant. Es "lo" seu.

 • E D I C I Ó •
COMARCA DE MANACOR
 Diario de Mallorca

Es "lo" seu.

MELI SUCRESPORT

UNA TRAJECTÒRIA GAIREBÉ INSUPERABLE

Drets: Joan Tonió, Antoni Gonella, Joan Fossier, Joan Ferriol, Joan Mesquida, Joan Perot, Joan de Son Baró (RIP), Antoni Rafelet, Josep Felet, Joan del Sabater Coix, Francesc Rosa.

Acotats: Antoni del Carreró, Gaspar Bovet, Biel Boveta, Miquel Parric, Mateu Mort, Josep Pagès, Tomeu Betlem, Antoni Duran, Joan Cotonet.

Tots aquests joves, que ara no són tan joves, es reuniren per fer un partit de futbol amistós al camp de Son Juny cap allà l'any 1957.

El Sant Joan de tercera regional ha aconseguit una cota que serà difícil de superar. Durant tota la temporada només ha perdut un sol partit a fora camp, amb el Llubí. Ara que ja només li manca jugar amb el darrer classificat al camp de Son Juny és un fet inevitable. Crec que el Sant Joan ha batut un rècord en la seva llarga història, almenys pel que fa als darrers deu o quinze anys. Esperem que les coses, la temporada vinent, continuïn de la mateixa manera, i que les actuacions a casa siguin molt millors.

Aquesta mesada el Sant Joan de tercera, com no és difícil de suposar, no ha perdut cap partit. Ha disputat quatre partits: tres a fora i un a casa. En poques paraules, una actuació excel·lent.

El 2 d'abril jugaren contra l'Alcúdia, quart classificat i empatat amb el nostre equip. El resultat fou d'empat a zero. El Sant Joan disposà, com quasi sempre, d'oportunitats clares de gol, però la sequera continua. Joan Bossa, Toni del Centre, Amador Mador, erraren unes pilotes d'or per decantar el resultat al nostre favor. En aquest partit el Montuïrer, Joan Oliver, fou expulsat, igualment que el

davanter centre de l'Alcúdia, per un atac incontrolat de nervis. Cal recordar, ara i aquí, que l'àrbitre tornava a ser un al·lot de menys de 20 anys; però, al contrari que el de Sencelles, demostrà que és un dels millors àrbitres que hem pogut trobar aquests darrers anys. És un fet poc habitual trobar un àrbitre digne i que no estigui en consonància amb la categoria. Malgrat l'empat a zero, el Sant Joan té el golaveratge en contra, ja que a la vila ens van guanyar per zero a un. Esperem que al final no quedem empatats.

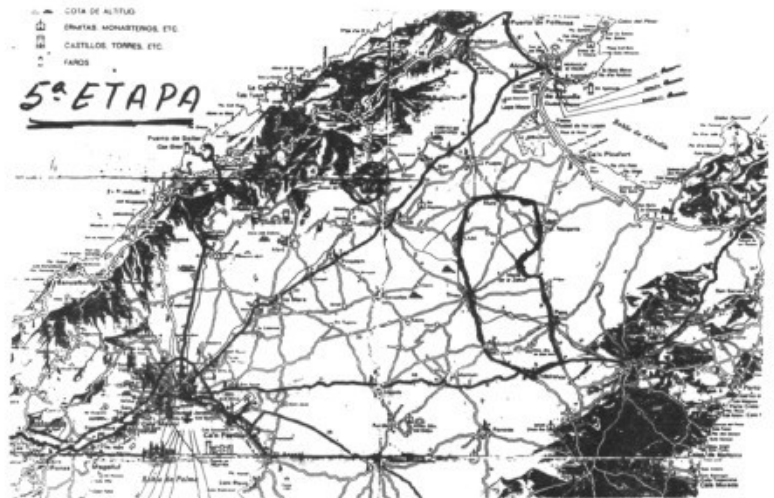
El 8 d'abril ens reté visita el perillós Santa Margalida, aleshores empatat a punts amb nosaltres. El Sant Joan realitzà un dels millors partits de la temporada. El partit fou tot un recital. Tot començà perfectament, ja que a poc d'iniciar-se el partit Guillem Pagès marcà un golàs des de la banda dreta, en una posició gairebé inverossímil. El porter ni la va veure passar. Els altres gols, perquè el Sant Joan en féu quatre —estrany, no ho trobeu?—, els marcaren Miquel Alzamora, de cap —increïble—, Rafel Turricano i, novament, Guillem Pagès. La cosa quedà més que clara. Amb aquest equip, el

golaveratge ens és favorable, ja que allà guanyarem d'un a zero, amb gol il·legal del nostre golejadore.

El 16 d'abril el Sant Joan anà al camp del Santanyí. El resultat fou d'un a un. L'avantatge del nostre equip, aconseguit per Quico —jugador capaç de fer el més difícil i errar el més fàcil—, serví de poca cosa, ja que ben aviat ens empataren el partit. El vent fou un factor molt important. La pilota gairebé no es podia moure o feia massa via.

El 23 d'abril el Sant Joan visità el líder: el Montaura. Partit extraordinari del nostre equip. Hem de deixar ben clar que el Sant Joan fou l'únic que mereixé guanyar el partit. El líder fou vilment malmenat. Però les circumstàncies i la pressió del públic feren que el resultat fou d'un a un. La primera part el Montuïrer marcà el tercer gol de la temporada —el primer el féu el primer partit, enfront del Can Picafort— amb un extraordinari xut des de fora de l'àrea, i Quico, evidentment, errà un parell d'ocasions imperdonables. El públic no creia el que veia. La segona part continuà de la mateixa manera: la nostra ordenada defensa, encapçalada per Miquel Fullana, Miquel Joan, Joan Gorreta i Joan Beina, treia el perill; però una jugada desgraciada no féu possible que ens enduguéssim cap a la vila. El resultat final fou injust. El públic i els jugadors, al final, davant la impotència es posaren molt nerviosos i hi hagué un poc de trull, però res. Veieu si hi havia nervis, que un guàrdia civil, molt jovenet, que desallotjava el públic, també volgué engegar el delegat del Sant Joan i el volia fer parlar en castellà. El delegat, per uns moments pensà que hauria d'anar al quarter. Però res, després de la insistència de parlar en català, tot quedà en aigua banyada.

El Sant Joan es mantén quart, amb un frec a frec amb el Badia de Cala Millor, amb el qual té el golaveratge a favor. Esperem que les coses rutllin bé i el Sant Joan acabi tercer i tingui l'oportunitat d'ascendir de categoria.

Els juvenils han acabat la participació en la seva categoria. Aquest mes no han aconseguit cap punt i per més *inri* els han llevat els dos punts aconseguits amb el Cala d'Or, ja que aquest equip s'ha retirat de la competició. De manera que enguany el Sant Joan ha quedat el darrer. Oficialment només ha aconseguit tres punts —tres empats—, li han marcat cent cinquanta-dos gols i n'ha marcat setze. A la fi ha acabat el calvari tant per als al·lots, que han fet un poc menys del que podien, com per a algun directiu. Els resultats han estat: Barracar 10 - Sant Joan 0 (2 d'abril), Sant Joan 0 - l'Horta 4 (9 d'abril), Montuïri 7 - Sant Joan 0 (16 d'abril) i Sant Joan 0 - Colònia 5. Crec que això dels juvenils ha de menester mà de mestre. Si els al·lots no tenen excessiva juguera, i es vol que hi hagi juvenils, s'han de cercar aquells que veritablement vulguin jugar i s'han d'anar a cercar a fora les peces que manquin. Sense un replantejament i un major ajut dels pares - molts de diumenges no hi havia ni cotxes per acompanyar l'equip- no es pot fer gaire cosa.

El futbollet de tercer, en aquests moments, només espera a veure quin serà el resultat del partit que s'ajornà a Montuïri quan encara mancava mitja part i el resultat era de dos a un a favor del Montuïri. De tota manera el Sant Joan ha quedat campió d'aquesta competició escolar. Diumenge passat (23 d'abril) es deixaren les coses ben clares: el Sant Joan guanyà al contricant més ferm, el Sineu, que tampoc no havia perdut cap partit. El resultat

final fou curt, però magnífic: dos a zero. Un altre resultat d'aquests mes és el de Sineu 4 (no és el mateix que vingué el diumenge passat) - Sant Joan 5.

El passat mes dèiem que el Sant Joan podia arribar a ser campió de les Balears de voleivol; però aquesta vegada les coses no han estat tan excel·lents com els darrers anys, Un equip menorquí derrotà les santjoaneres i no deixà que l'hegemonia del nostre equip continués. Però és gairebé increïble que una població com la nostra, amb tants pocs habitants, pugui arribar a ser campió de les Balears any rera any. Això no és altra cosa que la demostració de l'estat deplorable en què es troba l'esport a les Balears. El Sant Joan de voleivol ha aconseguit aquests resultats gràcies a l'esforç continuat de les nines, cosa que es veu que no passa a d'altres indrets amb més habitants. De tota manera el Sant Joan ha de jugar la fase final del campionat de l'Estat a Múrcia aquest divendres i dissabte que ve (21 i 22 d'abril) amb equips de Múrcia, Catalunya i País Valencià. Esperem que les seves bones actuacions d'altres anys continuïn en aquesta fase intersector.

Un bon amic m'ha fet arribar la informació sobre la *III Vuelta a Mallorca en Bicicleta*, que organitza la Penya Ciclista Sant Joan, o hauríem de dir la *Peña Ciclista San Juan*. Crec que és hora que us normalitzeu una mica. Deixant de banda aquesta petitíssima "clotellada" passem a dir que aquesta III Volta consta de set etapes, que començaren el passat 2 d'abril. Es realitza una etapa cada diumenge i hi participen uns dinou membres del club. La festa comença amb una concentració cap allà les nou del matí i després d'agafar una bona suada acaba amb un tiberi a un restaurant, amb el qual s'ha concertat prèviament un menú.

La primera etapa, que tingué lloc el 2 d'abril, com ja hem dit, era d'un recorregut totalment pla. Partiren de Sant Joan i arribaren a Can Picafort. Passaren per Vilafranca, Manacor, San Llorenç, Son Cervera i Artà.

La segona etapa, que tingué lloc el 9 d'abril, trancorregué per una zona més muntanyosa: Sineu, Inca, Lluc, Pollença i Port de Pollença, on es va dinar. En aquesta etapa hi va haver un petit incident: varen robar la bicicleta de Guillem de Son Gorgut, que l'havia amagada dins una mata per arribar en moto a Formentor. Avui en dia sempre hi ha voltors que estan a l'aguait.

La tercera etapa, que tingué lloc el diumenge passat (23 d'abril), també tornava a tenir muntanya: Sineu, Lluc i el Port de Sóller, on es va dinar.

La quarta etapa està prevista per al propinent diumenge dia 30 d'abril, que va de Sineu, Ruberts, Santa Eugènia, Santa Maria, Bunyola, l'Esgleietta i Puigpunyent, on es dinarà. També és una etapa de caire muntanyenc, encara que no tant com les dues anteriors.

La cinquena etapa, que tindrà lloc el 21 d'abril, transcorre pel pla de Mallorca: Vilafranca, Petra, Ariany, Maria, Santa Margalida, Muro, Llubí i Sineu. El dinar serà a Sant Joan.

La sisena etapa, que tindrà lloc el 18 de juny, passa per Algaida, Lluçmajor, Campos, Santanyí, Calonge i Cala Murada, hi haurà tiberi.

I la setena etapa, que tindrà lloc el 25 de juny, passa per Vilafranca, Felanitx, Porto Colom, cales de Mallorca, el Port de Manacor, Petra, Sant Joan i Consolació. El dinar es farà a la vila. Al final de la menjua hi haurà el lliurament de trofeus als corredors que almenys hagin participat a sis de les etapes.

E.C.

AJUNTAMENT

Resum de la sessió extraordinària que tingué lloc el 14 d'abril de 1989.

La sessió va començar a les 9.40 h del vespre, no hi varen assistir els regidors Gabriel Mora, Sebastià Florit, Joan Sastre i Arnau Company. Justificaren la seva absència Joan Sastre i Gabriel Mora.

1. Aprovació de l'esborrany de la sessió anterior.

Va ser aprovat per unanimitat.

2. Ratificació de la urgència de la sessió extraordinària.

Els cinc assistents varen acordar la urgència de la convocatòria.

3. Compra del vehicle per al servei de Policia Municipal.

El punt es refereix a la compra del Renault 4L subvencionat a la totalitat per la Conselleria Adjunta a la Presidència del Govern Balear. El ple va autoritzar el batle a fer tots els tràmits legals per procedir a la seva adquisició. El batle va informar que encara que estigui subvencionat en la totalitat el cost de compra del vehicle, la matriculació haurà de córrer a càrrec de l'Ajuntament.

4. Petició al Consell Insular de finançament del Club d'Esplai "Tercera Edat" amb càrrec al Pla d'Obres i Serveis 1989.

L'Ajuntament s'ha encaparroat a no allargar massa les obres de l'edifici per la tercera edat, i per això la Comissió d'Obres proposa al Ple que es dediqui el Pla de Vies i Obres d'enguany per invertir a la segona etapa de l'obra. La majoria dels integrants de la Comissió d'Obres són del parer que si no es fes així la inauguració de l'obra es podria torbar molt de temps.

Aquesta segona fase ha de costar en principi 37.114.126 ptes, inclòs el 12% d'IVA. Es varen debatre dues propostes per costejar el projecte, presentades per Juan Matas Antich i pel batle respectivament.

Juan Matas Antich va proposar el següent finançament:

- El 57 % amb càrrec al Pla de Vies i Obres del CIM.

- El 33 % amb càrrec a la Conselleria de Sanitat de la CAIB.

- El 10 % amb càrrec a l'Ajuntament.

La proposta del batle va ser aquesta:

- El 55 % al CIM.

- El 33 % a la Conselleria de Sanitat.

- El 12 % a l'Ajuntament.

Després d'una llarga discussió per la petita diferència percentual, i per esgotament del personal es va aprovar la proposta del batle. També es va facultar el batle a fer la contractació de les obres per via d'urgència, ja que segons l'assessor jurídic, per optar a les subvencions, en acabar l'any en curs, d'aquesta segona fase ja hi ha d'haver obra feta.

5. Elecció de Jutge de Pau titular i substitut, i designació del personal del Jutjat.

El Jutge de Pau ha cessat, i se n'ha de nomenar un de nou. Seguint la nova normativa l'Ajuntament pot triar la persona que més li convengui d'entre els qui ho han sol·licitat. A Sant Joan just n'hi va haver una, presentada per Joan Matas Gayà, Peremaiol, que, a proposta de la Comissió d'Interior, va ser acceptat pel Ple com a nou futur Jutge de Pau. Com a substitut, i com que no hi havia cap altra sol·licitud, es va proposar posar-hi Joan Bauçà Nigorra, Cotonet, que ja ho havia estat anteriorment. La proposta també incloïa Catalina Pocoví Joan com a Secretària del Jutjat i Tomeu Mora Estelrich com a agent d'administració. (Aquests dos darrers a efectes de comoditat i operativitat).

Es va acordar per unanimitat que la proposta de nomenament dels membres del Jutjat de Pau que l'Ajuntament ha d'elevat al Tribunal Superior de Justícia de les Balears, de recent creació, fos la següent:

- Jutge titular: Joan Matas Gayà.

- Jutge suplent: Joan Bauçà Nigorra.

- Secretària: Catalina Pocoví Juan.

- Agent Judicial: Bartomeu Mora Estelrich.

Una vegada aixecada la sessió, cap allà les 10 i quart del vespre, el batle va informar als assistents que el dia 18-04-89 s'havia de presentar a Manacor l'edició Comarcal del «Diario de Mallorca», i que l'Ajuntament contribuiria econòmicament a la inauguració amb 35.000 ptes, que es traduirien a 1/4 de pàgina de publicitat. Tothom ho va trobar bé. Juan Matas Antich va recordar que fa un temps l'Ajuntament va posar propaganda a un suplement del «Balears», dedicat a Sant Joan, per valor de 50.000 ptes.

J. Sastre

G. Sánchez

J. Moratinos

A. Bauçà i més

MEL I SUCRE, DOLCET DOLCET

—Després de la denúncia feta a través de les pàgines de Mel i Sucre sobre l'estat que oferia l'escala de la plaça del Centre, uns picapedrers del poble l'adobaren. Unes setmanes després, el jardiner de l'Ajuntament i un veïnat de la plaça retiraren les escombraries que hi havien deixat. Ara manca saber, com ens ho demanaven una sèrie de lectors, si el cost d'aquest adob correrà a càrrec de la garantia que té l'Ajuntament respecte de l'empresa constructora o si al contrari aquest haurà de córrer a càrrec de l'Ajuntament. Seria interessant que d'aquí endavant l'Ajuntament tingués més esment amb les empreses que contracta -i no tant amb les comissions-, ja que és llastimós gastar un "diner" amb aquesta obra municipal i que tengui desperfectes tan sovint.

-Es veu que els regidors de l'Ajuntament passen poc pels camins de foravila, o només deuen passar pels seus, que sí estan en bon estat. Ho dic perquè si fessin una volteta pels camins d'Horta o dels Calderers se n'adonarien dels clotatros que hi ha i que els usuaris els han d'esquivar així com poden. Seria interessant que no només pensassin en la construcció de noves obres, sinó que hi dediquin una partida pressupostària perquè almenys es conservin. Es veu que això de conservar no deu donar massa guanys, ja que, al contrari, segur que aquests problemes tindrien fàcil solució.

-Un dia d'aquests vaig poder veure el batlle passejant-se pel poble, més content que unes castanyetes, amb el nou cotxe adquirit pel Govern Balear per a l'ús de la policia municipal. Ara no sé si el batlle s'ha delegat les funcions de policia, ja que és l'únic que hi fa voltes. Resulta curiós que l'Ajuntament en lloc de cercar un aparcament per al vehicle, el que fa el batlle és dur-lo a la seva portassa. El que hauria de fer l'Ajuntament seria cercar una portassa per a aquest cotxe, ja que amb solucions com aquestes es creen mals precedents en la utilització dels béns del poble.

-Amb el patrimoni que va adquirint l'Ajuntament és evident que no es pot fer front a les despeses que les respectives obres que ocasionen. A una despesa inicial generada pels costos fixos -llum, aigua, neteja...-, s'hi han d'afegir tota una sèrie de gastos que deriven d'una mala construcció o d'una mala conservació dels materials. És evident que les feines d'embargament resulten cares, no tan sols pels desperfectes que generen, sinó també per les molèsties que donen als usuaris i, el més greu i pellós, és que s'han de tornar a pagar una altra vegada. Aquest és l'exemple de les finestres de l'escola moltes de les quals estan en estat lamentable.

-Es veu que això de la normalització no ha arribat a les persones que dirigeixen les institucions i entitats locals. Prova clara d'aquest fet és que les pissarres informatives d'entitats com el club ciclista, el club de futbol,... solen aparèixer regularment en castellà. Seria interessant que aquestes associacions prenguessin mostra d'altres entitats locals que per dirigir-se als socis i al públic en general ho fan en la nostra llengua. És molt xocant veure aquestes pissarres a qualsevol indret del poble i pensar que deuen ser idèntiques a les de Bohadilla del Monte, allà per devers Madrid. Aquestes entitats haurien de prendre bona nota del fet que vivim a una comunitat autònoma amb llengua i cultura diferent, cosa que ens diferencia dels de Bohadilla del Monte.

Joan Bauça

PERSONALÍSSIM

1. Perquè, cony, quan ho tenc malament ho vull posar bé i quan ho tenc bé ho vull posar malament? (El Buitre)

En el teu cas, pareix, que no t'interessa cap persona en concret sinó només el fet de la conquesta. Si l'únic que t'interessa és aconseguir un currículum envejable, dedica't-hi en profunditat i no et mengis el cap amb aquests tipus de preguntes. Torna a posar la infidelitat de moda!!

2. Com aconseguir ser econòmic, creatiu i divertit? (Un yuppie descafeinat)

El que has de fer és apuntar-te a l'MCJP (Moviment Cristià de Joves de Pobles) que s'ha estès recentment i amb molt d'èxit pel nostre poble. Segons indicis pareix que el lema de dita congregació és "per una diversió sana, econòmica i creativa". Com pots veure el significat d'aquestes paraules ho diuen tot:

* Sana: consisteix en una excursió mensual i trobades trimestrals; nit inclosa amb furtius canvis de cambra.

* Econòmica: ja no s'usen les estampetes, ara la seva insígnia és la VISA (la titularitat de Carnet Jove no interessa). Als membres d'aquest grup se'ls pot veure al volant d'automòbils de gran potència.

* Creativa: Els sopars solen acabar en una rotlada entonant l'*Estaca* al compàs d'una guitarra. Després, "xupitos" per a tots!!

3. Com és que els que tenen poc pèl pel cap tenen tan poc èxit amb les dones? (Un *moderno* de Sant Joan)

Creim que no es tracta d'una qüestió de poc pèl sinó de la gràcia que es té en lluir aquestes entrades tan excitants. Si aquest és el teu problema no recorris a coses postisses i intenta potenciar al màxim els teus atractius personals; pensa que jugues amb ventatja ja que estan de moda les entrades, sempre et donaran un aspecte més intel·lectual. No deu ser per una altra raó que no lligues?

Personals del personalíssim

- Tia milionària recent -ha tret una primitiva substanciosa- precisa banquer, a ser possible caixer, amb agilitat manual (no interessa el físic ni la ideologia). En principi la finalitat és purament material, però, qui sap...? Es donarà carta blanca per manipular les pròpies pertinences. Núm. cc 1392636784.

- Llicenciat sense feina cerca, a més de feina, al·lota per compartir les meves frustracions personals i professionals, a més d'altres coses. Les possibles candidates dirigiu-vos a aquesta mateixa redacció i demanau per *El Llanero Solitario*. Es farà examen d'ingrés i prova d'idioma. És imprescindible portar el *curriculum vitae*.

Psicogabinet *Delirium Tremens*

EN POQUES PARAULES

Tradició, Música i Fang a Marratxí.

Ollers i greixoneres, siurells, gerres i altra carriportal. Mil peces per mostrar i vendre. Ollers i visitants; venedors i badoques; artesans i curiosos. Ens trobam a la Fira del Fang de Marratxí, cinquena edició.

Diumenge, cinc de març, a les tres i mitja de la tarda. Interior del restaurant de la Fira: Els representants de la Premsa Forana tenen una trobada de les seves. Després d'haver trullat tot el matí pel terme marratxiner, fan animada sobretaula sota el signe de la curolla compartida. Corre el cafè i el conyac, mentre a fora segueix imperant un sol inusual per a l'època, implacable i impecable i, tanmateix, joiós.

Com joiosa és la Música que ens acompanya, ben viva, ben Nostra. La tertúlia ha amainat per paladejar atentament l'obsequi que ens fan els sis components del Grup i els dos Xeremiers de Sa

Calatrava. Ens ofereixen les cançons dels seus darrers discs -Ball a sa Plaça, Música Nostra; i Xeremiers de Sa Calatrava, la Colla del mateix nom- hàbilment mesclades amb perdurables creacions anteriors.

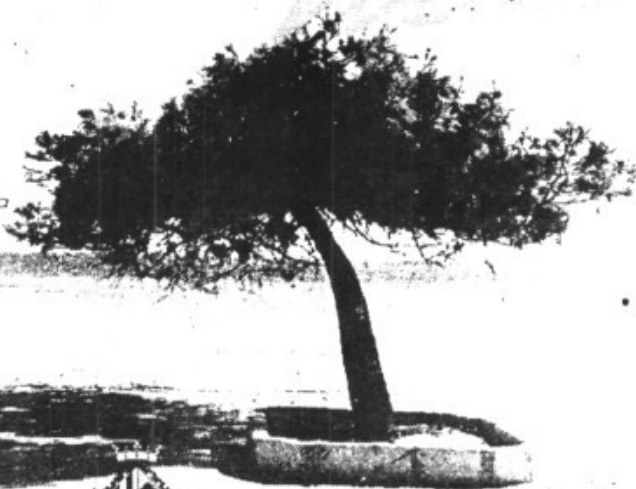
Com els ollers amb el fang, ells són artesans de la Música. Mestres experimentats que juguen amb el seu element, donant-li cos i forma, transformant-lo i oferint un producte, amatent del tot, que ens resulta nou sense haver perdut ni un punt de l'esperit ni l'encant d'aquelles arrels populars que el forjaren.

El fang portolà i la Música nostrada, units i compartits per unes hores, ens han aportat creació i recreació, conjugant un lúdic binomi.

Biel Massot i Muntaner
Pòrtol, març del 1989

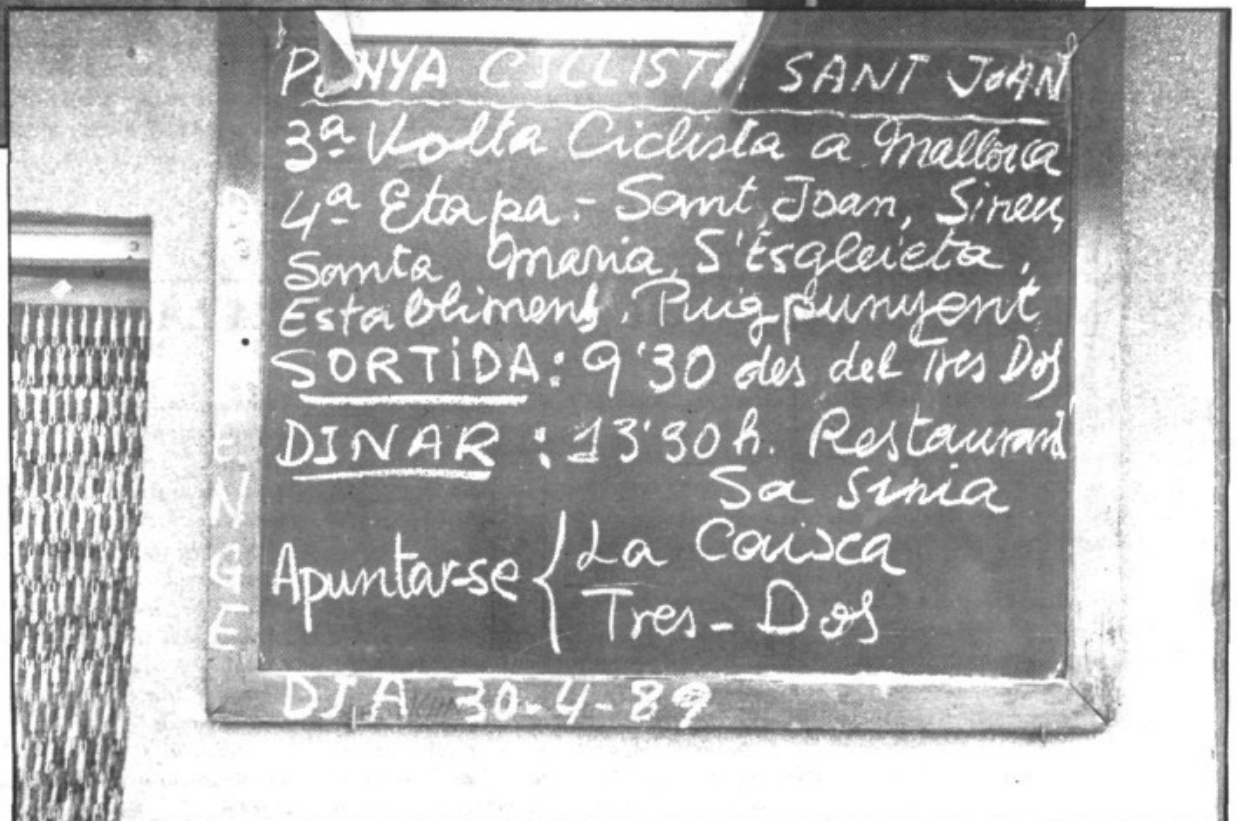
MALLORCA, MAGRADES

Mallorca ens agrada
neta, ens agrada
verda, pura i natural. Neta a
les platges, als boscos, als
pobles, ciutats i carreteres.
Amb aigües cristal·lines i
sense incendis forestals.
Mallorca ens agrada guapa.
Cuida Mallorca de la mateixa
manera que cuides ca leva.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

L'ULL DE VIDRE

Fa quinze dies enviàrem el nostre reporter a retratar la pissarra de la Peña Ciclista, que estava escrita en la llengua oficial de l'Estat. Com si Sant Joan fos Madrid! Dissabte passat, el nostre reporter tornà a passar per davant la pissarra de la Peña Ciclista i es trobà amb una agradable sorpresa: la pissarra estava escrita en català. Enhorabona. Ara només falta que les circulars i comunicats que s'envien als membres de la Peña Ciclista segueixin el mateix camí.

CARTES AL DIRECTOR

ENCARA ARA, «PUTA MALLORQUIN»

Sr. Director

Adjunt li enviam un escrit, per publicar a la secció "Bústia", que denuncia una actuació poc afortunada de la Policia Nacional.

El fet de pregar-li que la publiqui, no es deu a cap esperit de venjança, sinó al de donar a conèixer una situació que hauria de ser totalment anormal i que fa que, encara ara, hàgim de parlar de normalització lingüística i defensar una vegada més l'ús de la nostra llengua, ja emprada pels nostres avis i redebesavis, en el nostre país.

Atentament, Pere Massutí Ramis. Predi s'Olivaret, Selva.- Llorenç Massutí Nicolau. Carrer Manuel Guasp 5, 3a. Palma.

Palma de Mallorca, 14 d'abril de 1989.

Senyor,

Denunciam des d'aquí un fet que succeí el passat dia 6 d'abril; és prou representatiu de la situació lingüística i social que patim els ciutadans mallorquins "salvaguardats" per la Policia Nacional.

Aquesta mateixa carta l'adreçam als

següents diaris: "Balears" "Diario de Mallorca", "El Dia 16", "Ultima Hora", "Avui", "El País" i "Diari de Barcelona" entre d'altres. Tan de bo que els nostres diaris la publiquin!

El jove mallorquí Pere Massutí de 26 anys, fou amenaçat i portat a Comissaria per contestar a una parella de la Policia Nacional en català, llengua que, a més de ser la seva pròpia, és oficial a les Illes.

Els fets succeïren així: després d'aturar-lo en mig del carrer del Sindicat cantonada Llongeta, a les 14,30 hores, li demanaren que s'identificàs (cosa que féu amb el document d'identitat) i davant la seva negativa a parlar en espanyol i argumentar que tenia dret d'usar la nostra llengua a ca nostra i en tot moment, el "catxearen" d'alt a baix i l'insultaren. La situació entre Pere i els dos agents es continuà fent tensa, fins que va arribar a un punt on ell els demanà la seva identificació com a policies. No ho feren i aleshores li digueren que l'afer es resoldria a la Comissaria, on se l'emportaren.

Per entrar allà el sempetejren de mala manera, i un d'ells es tregué la porra i digué: "te voy a partir las costilla."

En mig de sis policies, dins una sala, fou víctima una altra vegada d'insults d'escarnis i de tota casta de befes: "Pola co", "hijo de puta", "puta mallo quin" "no te quedará ni un hueso sano"...

Cap dels sis policies tampoc no es volgué identificar.

Quan va demanar què podia fer per denunciar el tracte que havia sofer, li digueren que, "si lo hacía en español" podria dirigir-se allí mismo en Denuncias y si lo hacía en catalán o mallorquín que fuera a Juzgado de Guardia, al Consell o dond quisiera".

El mateix dia fou presentada la corresponent denúncia al Jutjat de Guàrdia.

Tenim proves que no tots els policies nacionals actuen d'aquesta manera, els qu no ho fan així, que no se sentin al·li dits.

Atentament,

P. Massutí i Ll. Masutí

COMUNICAT DE L'OCB

A primera hora del matí de dia 22 d'abril, va ser forçada la porta de la caseta del repetidor de TV3, a Alfàbia, i incendiades les instal·lacions amb benzina. Aquesta és la darrera incursió violenta efectuada contra l'Obra Cultural Balear, directament a la mateixa entitat o, com ara, al resultat d'una tasca que ha promogut. La primera va ser en ocasió de la inauguració del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, en què es va calar foc a la porta de l'associació, i en el mes d'agost de l'any passat es va cremar una part de l'hivernacle de l'entitat com a conseqüència del coctel molotov que hi van tirar. Tots els fets foren denunciats oportunament a la policia. Amb motiu d'aquest tercer atemptat, l'OCB ha emès el comunicat que segueix:

INTRANSIGÈNCIA DAVANT ELS FANÀTICS.

L'incendi provocat dia 22 d'abril a les instal·lacions de l'Associació Voltor, entitat germana de l'O.C.B., al Puig d'Alfàbia, és un fet qualitativament greu perquè posa de manifest la capacitat

TOTS JUNTS CONTRA LA BARBÀRIE

d'irracionalitat i esperit de destrucció del grup o grups de persones, creim que minúsculs però amb prou fanatisme i barbàrie, que amb actes com aquest, pot arribar a posar en perill la convivència pacífica dels mallorquins. Si no s'aturen a temps, poden semblar una llavor d'intolerància, emparada en el prejudici lingüístic i el menyspreu de la llengua i la cultura pròpies, que no volem de cap de les maneres per al nostre poble.

En conseqüència, creim que hem de dir "prou!" a aquesta guarda de violents errors de comptes i enemics de la llibertat d'expressió i de la capacitat de tria dels ciutadans, que utilitzen encara mètodes inquisitorials i nazis per intentar, absolutament debades, aturar i entorpir el dret dels mallorquins a rebre informació, cultura i entreteniment en la nostra pròpia llengua. I aquest "No" s'ha d'expressar a través d'un testimoniatge personal que aïlli i posi en ridícul tots els enemics de la convivència i els seus falsos arguments, es manifestin com i on es manifestin.

Sol·licitem, avui, concretament:

1er.-Que la Delegació del Govern i

l'Administració de Justícia identifiquin trobin i jutgin exemplarment els autors còmplices, encobridors i instigadors de l'incendi provocat en el repetidor de TV3 Catalunya Música.

2on.-Que la Delegació del Govern, amb les assitències necessàries, articuli un sistema de seguretat i vigilància per a totes les delicades instal·lacions telefòniques de ràdio i televisió al Puig d'Alfàbia, permanent i eficaç, que garanteixi la lliure comunicació; i

3er.-Que l'Administració de l'Estat les institucions autonòmiques consolidi legalment i tècnicament la recepció òptima a les Illes Balears de tots els canals públics de Ràdio i TV que emetin en llengua catalana, pròpia de la nostra terra, provinents de les tres Comunitats Autònomes on és llengua oficial i que formen el nucli essencial de la cultura d'expressió catalana.

Palma de Mallorca, 24 d'abril de 1989 - Dia del llibre.

OBRA CULTURAL BALEAR

DISCORSI

A rel de la publicació el 26 d'abril a *El Día16 de Baleares* d'aquest comentari, el nostre col·laborador Andreu Bauçà ens ha fet arribar la carta que aquí reproduïm.

RÈPLICA A "SALUTATI"

Sant Joan, 27 d'abril de 1989

Sr. Director:

Li agrairé la publicació d'aquesta rèplica al seu diari.

Per al·lusions fetes a la secció "Discorsi", signada amb el pseudònim de "Salutati", crec tenir el dret de replicar les afirmacions despectives i greument insultants que s'hi fan. M'agradaria, per tant, puntualitzar els següents aspectes:

- Al meu article publicat a la revista *Mel i Sucre* del mes d'abril, editada per l'Obra Cultural - Delegació de Sant Joan, en cap moment s'insulta el senyor Antoni Alemany. Molt menys se'l tracta d'animal de ferradura. En canvi, ell sí que ho fa mitjançant el pseudònim de "Salutati". És una diferència d'estil.

- Jo també tenc coneguts a Ràdio Nacional d'Espanya i, per tant, sé com ha arribat al seu coneixement el meu article; per tant, sé perfectament que darrera el pseudònim de "Salutati" s'hi amaga el senyor Antoni Alemany.

- No pareix que hagi d'esser el llenguatge que usa a la secció "Discorsi" (*cretino, fascistoide, maniqueos primarios...*) el més adequat per a un periodista amb l'antiguitat, la solera i el prestigi que d'ell pot esperar-se.

- Esser anticatalanista no és cap pecat. O si ho és, només és tan gros com esser catalanista. Vostè, amb la publicació del seu *Decálogo para la paz lingüística*, agafa, òbviament, una postura anticatalanista. Es pot dir d'una altra manera: es converteix, per a

Errado y herrado

Un cretino fascistoide me atribuye, en una revista de la Obra Cultural de Sant Joan, la responsabilidad de unas informaciones y titulares en los que no tengo arte ni parte. Pero donde va errado y herrado -con hache- este fanático es cuando me adjudica un anticatalanismo que jamás he practica-

do ni pienso practicar en la vida. La Obra Cultural no debería auspiciar a estos maniqueos primarios que ni siquiera saben leer los periódicos y que, en cambio, son expertos en estúpidos procesos de intenciones.

SALUTATI

mi, en el teòric líder ideològic del nou "mallorquinisme", amb pretensions d'esser la 3a. via. Com ja he dit abans, no és cap pecat, però jo a això li dic anticatalanisme. Vostè no ho accepta. Només és una qüestió de criteris. Res més.

- Encara que, per a vostè, és un *estúpido proceso de intenciones*, jo continuu pensant que la línia ideològica del seu periòdic la marca vostè. Ho pot negar les vegades que vulgui, sense insultar, és clar, però també serà només una diferència entre el que jo pens i el que vostè afirma. Res més.

- Vostè creu que l'OCB no hauria de deixar escriure, a les seves revistes, *maniqueos primarios*. Bé, li puc dir que l'OCB-Sant Joan deixa escriure tothom que ho vulgui fer, sense cap tipus de censura. Fins i tot, i ho dic sincerament, si ho volgués fer el deixariem escriure a vostè. (Si ho fes en castellà li traduiríem, i no per "odi visceral" a aquesta llengua, sinó perquè és norma de la casa.)

- No voldria polemitzar pus amb vostè, ja no hauria volgut haver de començar. Seguim voluntàriament camins ben diferents. La nostra revista té una tirada mensual de 500 exemplars i és clarament localista. A més, a finals de cada any ens costa doblers de la nostra butxaca. El seu periòdic edita diàriament 30 vegades més d'exemplars que nosaltres, amb caràcter illenc, i vostè cobra cada mes. No faci abús del seu gran avantatge i poder.

Atentament,

Andreu Bauçà

AGENDA

Natalicis:

Margalida Mercè Bauzà Gual (27-03-89)
Víctor Torres Tubert (10-04-89)

Defuncions:

Francesca Camps Garcias (10-12-97 / 14-04-89)
Joan Nicolau Grimalt (14-10-34 / 16-04-89)
Antoni Oliver Juan (... / 25-04-89)

Noces

José F. Diaz Gayubo - Margarida Pastor Juan (26-03-89)

Apotecaries de guàrdia

Maig: Diumenges: Dia 7: Sant Joan.
Dia 14: Vilafranca. Dia 16: Sant Joan.
Dia 21: Petra. Dia 28: Sant Joan.

Benzineres

De dia i de nit:
Viñas (Manacor, crta. d'Artà)
Febrer (Manacor, crta. de Felanitx)

Diumenges i festius:

Viñas (Manacor, crta. d'Artà)
Febrer (Manacor, crta. de Felanitx)
Marratxí (Inca, crta. de Palma)
Estelrich (Can Picafort, crta. d'Artà)
El Molinar (Palma, Ramonell Baix)
Prohema (Campos)

Festivitats del mes:

Dia 1: Sant Josep Obrer.
Dia 15: Sant Isidre.
Dia 25: Corpus Christi.
Dia 29: Santíssima Trinitat.

Esdeveniments del mes:

Ses Salines: Fira de l'Encant sud de Mallorca (dia 1).
Sineu: Fira Agrícola (dia 7).
Palma: Fira del Llibre (24 de maig a 2 de juny).
Manacor: Fires de Primavera (28 de maig a 11 de juny).
Palma: Cicle de Música Polifònica Ciutat de Palma.

Signes del Zodíac

Aries: Mes regular, però milloraran les teves relacions.
Taure: Estaràs molt delicadet.
Bessons: A la fi arriba un bon temps per a tu!
Cranc: Has de ser més delicat, i aventurar-te.
Lleó: Ringo-rango en tots els aspectes.
Verge: Bon temps per tenir aventures.
Balança: Faràs bons negocis.
Escorpí: Moltes aventures que pagaràs amb mala salut i pocs doblers.
Sagitari: Salut molt dolenta.

Capricorn: Mitjo-mitjo en tot.

Aquari: Les teves despistades et seran molt dolentes.

Peixos: Molt d'apassionament.

Telèfons d'interès:

Bombers: 55 00 80
Metge: 56 03 64 / 28 13 13 (Busca 1179)
Centre Sanitari: 52 63 11
ATS: 52 60 61
Ambulància Montuïri: 64 61 86
GESA: 55 41 11
Ajuntament: 52 60 03
Apotecaria: 52 62 52
Consell Insular: 72 15 05
Govern Balear: 46 34 50
Centre Meteorològic: 26 46 10
Guardia Civil: 56 00 27
OCB: 72 32 99

El Temps

Pluviometria:

Març: 40'4.

Abril: Dia 2: 0'3	Dia 3: 5'8
Dia 4: 13'7	Dia 5: 0'2
Dia 10: 9'2	Dia 12: 0'5
Dia 13: 1'3	Dia 19: 1'2
Dia 20: 11'8	Dia 21: 0'5
Dia 24: 5'3	Dia 26: 27.

La LLuna

Minvant de dia 1 a dia 5.
Nova de dia 6 a dia 12.
Creixent de dia 13 a dia 20.
Plena de dia 21 a dia 28.
Minvant de dia 29 a dia 31.

Previsió del temps:

Les dues primeres setmanes el temps estarà remogut i amb pluges. Després vendrà el bon temps i augmentaran les temperatures.

AGENDA ESPORTIVA

Futbolet Benjamí:

Dia 7: Sant Joan - Montision
Dia 21: Sant Joan - Sant Jordi B.

MEL I SUCRE comunica que el proper mes de juny s'editarà un monogràfic especial dedicat a la cooperativa. Tots els interessats a col·laborar que entreguin els originals abans de dia 20 de maig.

MIPER MANACOR

**DEL 28 DE ABRIL
AL 18 DE MAYO**

ALIMENTACIÓN

Café Marcilla natural superior 250 gr.	149
Nocilla instantánea 500 gr.	153
Quellitas y Quely Marla 450 gr.	159
Galletas Rio T-4 800 gr.	142
Chocolate Milka 300 gr. leche	188
Sopas Pasta La Familia 250 gr.	47
Garbanzos, lentejas y judías Lozano 1 kg.	83
Arroz selecto Miura 1 kg.	102
Aceitunas Manzanilla Fragata 550 gr. C/H, S/H	193
Aceitunas Sevillanas Rosselló 1 kg.	278
Aceitunas Rellenas El Torreón 450 gr.	78
Atun Claro Miau Pack 3 U. 135 gr.	181
Anchoas Los Remeros.	91
Mahonesa Ybarra 450 gr.	169
Mahonesa Hellmans 225 gr.	95

BEBIDAS Y LICORES

Pepsi, Kas Naranja y Limón 2 L.	130
Cerveza Skol lata.	40
Cerveza Carlsberg Pack 6 U.	233
Vino Castillo de Liria L.	155
Vino de Casta Rosado Torres	280
Cava Codorniu Extra	573
Cava Rondel Extra	250
Martini Rosso y Blanco	335
Ginebra Gordon's	740
Hierbas Dulces Limsa.	562
Anis Seco Limsa	721
Brandy Torres 5 años	595
Whisky JB.	1.068
Whisky White Horse.	936
Bayles	1.086

CREMERIA

Yogur Chamburcy natural agrupac. 8 U.	149
Yogur Chamburcy sabores agrupac. 8 U.	173

CONGELADOS

Filete Mertuza S/P Pescanova 1 kg.	247
Gamba Pescanova, 1 kg.	675
Calamar Oliver, 1 kg.	228
Lenguados Oliver, 1 kg.	247

CHARCUTERIA

Salchichas Viena Herta 500 gr.	272
Salchichas Snackis Herta 165 gr.	67
Queso Coinga, 1 kg.	990
Jamón Cocido Oscar Mayer etiqueta Negra, 1 kg.	795
Jamón Serrano S/H Oscar Mayer, 1 kg.	1.195
Salami El Acueducto, 1 kg.	620
Chopped Pork Casademont, 1 kg.	295
Paleta Remier Casademont, 1 kg.	495

PERFUMERIA Y LIMPIEZA

Gel Nella L.	224
Gel Pyn's 1.250 gr.	264
Espuma moldeadora Estilo Libre 200 gr. +Mini gratis.	372
Pañal Moltex elásticos T.Grande 30 unid.	747
Lavavajillas Rey L.	64
Lejía Conejo normal 4.3 L + Vale 20 ptas.	172
Norfit Verde y Azul L.	271
Detergente Ariel 5 kg.	699
Rollo cocina Marpel Pack 2 U.	111
Servilletas Marpel 100 U.	59
Papel Aluminio Albal 16 mts.	174

ELECTRODOMESTICOS

Batidora Master Moulinex.	4.995
Cafetera Moulinex con filtro.	2.995
Multiplicadora Moulinex.	3.233
Plancha Vapor Phillips.	4.295
Tostador Phillips.	3.420
Horno Microondas Dryster.	24.735

MENAGE

Lote 2 cazos «Popular».	746
Lote 3 Sartenes «Super-Europa».	1.740
Blisters 8 pilas Tudor con cochecito.	595
Bolsas Isotérmicas para congelados.	228

TEXTIL

Bañador niño desde.	438
Calcetín caballero.	175
Calcetín niño.	150

CALZADO

Zapatillas surtidas Sra. y Niña.	595

**Aproveche nuestras
ofertas para su regalo del
día de la madre**

